

ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

ІМ. ОЛЕГА ОЛЬЖИЧА

ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Календар

знаменних і пам'ятних дат

Житомирщини

на 2019 рік

Житомир, 2018

Щорічне видання містить довідки про знаменні і пам'ятні дати наукового, суспільно-політичного та мистецького життя Житомирщини на 2019 рік.

Посібник відкривається хронологічним переліком основних дат 2019 року. Далі до ряду дат подаються письмові текстові довідки та рекомендаційні списки літератури. В тих випадках, де до списку літератури включено календарі знаменних і пам'ятних дат Житомирщини за минулі роки і персональні рекомендаційні списки літератури, літературу за попередній період слід дивитися в цих матеріалах.

Календар розраховано на бібліотечних спеціалістів, працівників культури, педагогів, краєзнавців та інших категорій користувачів як науково-допоміжний посібник

Електронна версія Календаря розміщена на сайті ЖОУНБ ім. О. Ольжича

Матеріал підготували:

Укладач

Гол. бібліограф відділу
краєзнавства
Данильченко Т. В.

Бібліографічна редакція

Зав. відділу краєзнавства
Козлова В.Н.

Літературна та текстова
редакція

Головний бібліотекар відділу
нових бібліотечних технологій
Врублевська Г. Й.

Відповідальний за випуск

Директор ЖОУНБ
ім. О. Ольжича
Врублевський В. М.

ЗНАМЕННІ І ПАМ'ЯТНІ ДАТИ ЖИТОМИРЩИНИ НА 2019 РІК

(станом на 15.01.2018)

- 1135 років м. Житомиру
884 р.
- 575 років тому м. Житомир отримав Магдебурзьке право
1444 р.
- 520 років м. Коростишеву
1499 р.
- 465 років від дня народження і 395 років від дня смерті Єлисея Плетенецького, церковного і культурного діяча, письменника, засновника Лаврської друкарні та папірні в м. Радомишлі
бл. 1554 р. – 29.10.1624 р.
- 450 років від першої письмової згадки Радомисля (Радомишля)
1569 р.
- 230 років тому в Житомирі почала діяти перша аптека
1789 р.
- 220 років з часу заснування Городницького фарфорового заводу
1799 р.
- 210 років першому стаціонарному театральному приміщенню м. Житомира
1809
- 195 років від дня народження Незабитовського Василя Андрійовича, вченого-юриста світового рівня, уродженця м. Радомишля
1824 – 26.06.1883 рр.
- 165 років тому в с. Бараші Ємільчинського району збудовано фаянсову фабрику
1854 р.
- 140 років цукровому заводу в с. Великі Коровинці Чуднівського району
1879 р.

- 125 років тому відкрите Головинське родовище лабродариту
1894 р.
- 115 років Коростенському фарфоровому заводу, тепер АЗТ «Коростенський фарфор»
1904 р.
- 100 років Коростенській центральній міській бібліотеці ім. М. Островського
1919 р.
- 85 років Коростенському відділу Південно-Західної залізниці
1934 р.
- 55 років тому в Житомирі введено в дію завод силікатних виробів (тепер комбінат)
1964
- 40 років від дня створення міської ЦБС Коростеня
1979
- 40 років Бердичівській художній школі
1979
- 5 років з дня заснування музею Бориса Лятошинського у музичній школі №1 м. Житомира, яка носить його ім'я.
2014 р.

СІЧЕНЬ

День соборності України (100 років)
22.01.1919 р.

1 90 років від дня народження Виговського Володимира Степановича, прозаїка, уродженця с. Жужель Ємільчинського району
01.01.1929 – 1987 рр.

75 років від дня народження Сташука Василя Федоровича, українського письменника, редактора журналу «Житичі і світ», уродженця с. Савлуки Малинського району
01.01.1944 р.

3 70 років від дня народження Малиновського Рафаїла Болеславовича, українського балетмейстера, народного артиста України, уродженця с. Лебедівка Новоград-Волинського району
03.01.1949 р.

7 135 років від дня смерті Соколовського Марка Даниловича (Марека Конрада), видатного гітариста-віртуоза. Жив і творив у Житомирі
25.04.1818 – 6.01.1884 рр.

8 75 років від дня заснування музично-драматичного театру ім. І. Кочерги
08.01.1944 р.

8 140 років від дня народження Васильченка (Панасенка) Степана Васильовича, українського письменника-прозаїка, педагога, який у 1898 р. закінчив Коростишівську вчительську гімназію
08.01.1879 – 11.08.1932 рр.

9 120 років Житомирському водоканалу
11.01.1899 р.

115 років від дня народження Криворучка Степана Михайловича, українського живописця і педагога, уродженця с. Кам'яний Брід Володарськ-Волинського району
09.01.1904 р. – ?

10 135 років від дня народження Феценка-Чопівського Івана Андріяновича, українського вченого-металурга, політичного діяча, міністра Центральної Ради і Директорії, уродженця Чуднова, дитячі та юнацькі роки якого минули в Житомирі
20.01.1884 – 02.09.1952 рр.

17 75 років від дня народження Павленко Марії Григорівни, української поетеси. Живе і працює в Житомирі
17.01.1944 р.

19 105 років від дня народження та 40 років від дня смерті Сліпчука Петра Олексійовича, українського письменника-сатирика, байкаря і журналіста, уродженця с. Леніне Радомишльського району
19.01.1914 – 06.11.1979 рр.

70 років від дня народження Хіміча Георгія Сергійовича, дитячого письменника, уродженця с. Першотравенськ Баранівського району
21.01.1949 р.

27 95 років від дня народження та 20 років від дня смерті Фролькіса Володимира Веніаміновича, відомого українського вченого в галузі сучасної геронтології і вікової фізіології, уродженця Житомира
27.01.1924 – 02.10.1999 рр.

29 180 років від дні народження та 135 років від дня смерті Чубинського Павла Платоновича, українського етнолога, фольклориста, поета, громадського діяча, автора слів Гімну України. Перебував у науковій експедиції на Житомирщині
27.01.1839 – 29.01.1884 рр.

31 195 років від дня народження Незабитовського Василя Андрійовича, найвідомішого українського юриста-міжнародника, професора міжнародного права Університету Святого Володимира, уродженця Радомишля
31.01.1824 – 26.06.1883 рр.

ЛЮТИЙ

2 135 років від дня народження Турчинського Йосипа Адамовича, польського композитора і педагога, уродженця Житомира
2.02.1884 – 27.12.1953 рр.

6 105 років від дня народження Дідковського Валентина Яковича, українського геолога, стратиграфа-палеонтолога, чл.-кор. НАН України, уродженця с. Кодня Житомирського району
6.02.1914 – 30.10.1995 рр.

11 80 років від дня народження Поліщука Бориса Миколайовича, прозаїка-гумориста, уродженця с. Мала Чернявка Попільнянського району
11.02.1939 – 10.02.2011 рр.

11 105 років від дня народження Письменної Лариси Михайлівни, української письменниці, автора дитячих казок, оповідань, уродженки с. Чоповичі Малинського району
11.02.1914 – 27.02.1992 рр.

19 80 років від дня народження Камінчука Анатолія Семеновича, поета, працював вчителем на Житомирщині
19.02.1939 р.

20 5 років від дня загибелі на Майдані у Києві Зайка Якова Яковича, народного депутата Верховної Ради України 1-го скликання, журналіста. Жив і працював у Житомирі
04.04.1940 – 20.02.2014 рр.

5 років від дня загибелі на Майдані у Києві Кемського Сергія Олександровича, політолога і журналіста, який останні роки мешкав у Коростені

15.11.1981 – 20.02.2014 рр.

23 110 років від дня народження Шпака Миколи Іполитовича (Шпаковського, псев. Пилип Комашка), українського поета, уродженця с. Липки Попільнянського району

23.02.1909 – 19.06.1942 рр.

БЕРЕЗЕНЬ

- 85 років тому ліквідовано Богунську сільраду і Богунію приєднано до міської межі Житомира

1934 р.

2 160 років від дня народження Шолом-Алейхема (Рабіновича Шолома Нухимовича), українського письменника єврейського походження. У 80-90-х роках XIX ст. перебував у Бердичеві

02.03.1859 – 13.05.1916 рр.

3 165 років від дня народження Юліуша Зарембського, польського піаніста і композитора, уродженця Житомира

03.03.1854 – 15.09.1885 рр.

7 95 років від дня народження Омельченка Володимира Івановича, українського письменника, поета, уродженця с. Лугини Попільнянського району

07.03.1924 – 11.04.1975 рр.

9 205 років від дня народження Шевченка Тараса Григоровича, великого українського поета, який у 1846 р. побував у Житомирі, Бердичеві, Кодні, Новограді-Волинському, Гульську

09.03.1814 – 10.03.1861 рр.

11 90 років від дня народження і 20 років від дня смерті Милашевської Зої Матвіївни, письменниці, уродженки Бердичева

11.03.1929 – 12.08.1994 рр.

13 20 років від дня смерті Шевчука Василя Андрійовича, українського письменника, уродженця с. Бараші Ємільчинського району

30.04.1932 – 13.03.1999 рр.

18 30 років тому в Житомирі засноване Польське культурно-освітнє товариство

18.03.1989 р.

19 100 років тому було засновано обласну газету «Радянська Житомирщина», тепер «Житомирщина»

19.03.1919 р.

26 140 років від дня народження професора-мікробіолога Л. М. Горовиц-Власової, уродженки Бердичева

26.03.1879 – 19.01.1941 рр.

27 355 років від дня загибелі Виговського Івана Остаповича, гетьмана України, уродженця с. Вигів Овруцького повіту (тепер Коростенський район)

? – 27.03.1664 р.

КВІТЕНЬ

1 75 років від дня народження Зіновчука Миколи Миколайовича, українського письменника, уродженця с. Тетерівка Житомирського району

01.04.1944 р.

7 135 років від дня народження Засухіна Олексія Миколайовича, організатора Радомишльської дослідної станції (1914 р.)

07.04.1884 – 15.12.1922 рр.

8 70 років від дня народження Овсієнка Василя, українського громадського діяча, політв'язня, публіциста, історика дисидентського руху, уродженця с. Ставки Радомишльського району

08.04.1949 р.

18 95 років від дня народження Червонюка Євгена Івановича, українського оперного співака (бас), педагога, народного артиста УРСР, уродженця смт Брусилів

18.04.1924 – 12.10.1982 рр.

23 5 років від дня смерті Костриці Миколи Юхимовича, краєзнавця, доктора географічних наук, уродженця м. Житомира

20.09.1942 – 23.04.2014

ТРАВЕНЬ

- 3 85 років від дня народження Кругляка Бориса Абрамовича, вченого-історика, доктора історичних наук, уродженця Житомира
03.05.1934 – 28.02.1996 рр.
- 7 50 років від дня смерті Райцина Єфраїма Хананійовича, перекладача та українсько-російського письменника єврейського походження, уродженця с. Бровки Андрушівського району
26.06.1903 – 07.05.1969 рр.
- 9 100 років від дня народження Гордійчука Миколи Максимовича, українського музикознавця, доктора мистецтвознавства, професора, уродженця с. Чорнорудка Ружинського району
9.05.1919 – 3.01.1995 рр.
- 11 75 років від дня заснування Житомирської кондитерської фабрики (ЗАТ «Житомирські ласощі»)
11.05.1944 р.
- 70 років від дня народження Редчиця Івана Юхимовича, поета, перекладача, хормейстера, педагога, уродженця с. Редчиці Овруцького району
11.05.1949 р.
- 80 років від дня смерті Ковжуна Павла Максимовича, українського художника-графіка, мистецтвознавця, уродженця с. Велика Фосня Овруцького району
03.10.1896 – 15.05.1939 рр.
- 15 65 років від дня народження Грабара Івана Григоровича, доктора технічних наук, академіка, професора Житомирського національного агроекологічного університету, уродженця с. Василівка Житомирського району
15.05.1954 р.
- 17 90 років від дня народження Шарварка Бориса Георгійовича, українського режисера фестивалів, концертних програм, театралізованих вистав, народного артиста України (1984), професора, уродженця Новоград-Волинського
17.05.1929 – 31.05.2002 рр.
- 20 220 років від дня народження Оноре де Бальзака, великого французького письменника, який перебував на Житомирщині
20.05.1799 – 18.08.1850 рр.
- 21 60 років Житомирській футбольній команді «Полісся»
21.05.1959 р.

23 150 років від дня смерті Аполло Коженювського, польського письменника і революційного діяча, батька письменника-земляка Джозефа Конрада. У 1859-61 рр. жив у Житомирі
21.02.1820 – 23.05.1869 рр.

24 95 років від дня народження Синяка Костянтина Михайловича, вченого-епідеміолога, уродженця с. Ходорівка Новоград-Волинського району
24.05.1924 – 25.04.2001 рр.

29 100 років з дня націоналізації Бердичівського міського театру «Експрес» та присвоєння йому назви «Перший радянській театр»
29.05. 1919 р.

ЧЕРВЕНЬ

6 120 років тому в Житомирі було відкрито пам'ятник російському поету О. С. Пушкіну (скульптор Г. Олішкевич). Це був перший пам'ятник у Житомирі
6.06.1899 р.

4 90 років від дня народження Мачерет Євгенії Леонідівни, Член-кореспондента Академії медичних наук України, засновниці рефлексотерапії в Україні, уродженки Житомира
4.06.1929 – 09.09.2011 рр.

10 75 років від дня загибелі Олега Ольжича (спр. Кандиба), українського поета, публіциста, археолога, політичного діяча української діаспори, уродженця Житомира
21.07.1907 – 10.06.1944 рр.

11 70 років від дня народження Коляди Олеся Володимировича, українського композитора, музиканта, співака, уродженця Бердичева
11.06.1949 р.

16 125 років від дня народження Усановича Михайла Ілліча, видатного вченого-хіміка, доктора технічних наук, професора академіка, заслуженого діяча науки, який народився в Житомирі
16.06.1894 – 15.06.1981 рр.

27 150 років від дня народження Боцяновського Володимира Феофіловича, письменника, драматурга, критика, публіциста, уродженця с. Скоморохи Житомирського району
27.06.1869 – 16.07.1943 рр.

ЛИПЕНЬ

3 215 років тому м. Новоград-Волинський стало адміністративним центром однойменного повіту Волинської губернії
03.07.1804 р.

4 85 років тому помер Бялик Хаїм Нахман, видатний єврейський поет, який народився в с. Івниця Андрушівського району. Дитячі та юнацькі роки минули в Житомирі
09.01.1873 – 04.07.1934 рр.

11 80 років від дня народження Нечерди Бориса Андрійовича, письменника-шістдесятника, уродженця с. Ярешки Ружинського району
11.07.1939 – 11.01.1998 рр.

12 95 років від дня народження Юхимовича Василя Лукича, поета, уродженця с. Сингаї Коростенського району
12.07.1924 – 2002 рр.

14 80 років від дня народження та 5 років від дня смерті Миська Валентина Вікторовича, українського поета, журналіста, уродженця с. Будилівка Радомишльського р-ну
14.07.1939 – 24.04.2014 рр.

17 170 років від дня народження Олени Пчілки (Ольги Петрівни Драгоманової), письменниці, фольклористки, публіцистки, громадської діячки, матері Лесі Українки, яка мешкала у м. Новоград-Волинський.
17.07.1849 – 04.10.1930 рр.

22 75 років від дня смерті Олександра Олеся (Олександра Івановича Кандиби), українського поета, батька О. Ольжича, який перебував у Житомирі
5.12.1878 – 22.07.1944 рр.

24 215 років тому Житомир офіційно затверджено адміністративним центром Волинської губернії
24.07.1804 – 1925 рр.

24 55 років від дня смерті Рильського Максима Тадейовича, видатного українського поета, перекладача, публіциста, громадського діяча, мовознавця, літературознавця, Академіка АН УРСР, дитячі роки якого пройшли у с. Романівка Попільнянського району
19.03.1895 – 24.07.1964 рр.

25 150 років від дня народження Косач-Обачного Михайла Петровича, письменника, вченого, брата Лесі Українки, уродженця Новоград-Волинського
25.07.1869– 16.10.1903 рр.

26 95 років від дня народження Струтинського Валентина Григоровича, відомого філолога і перекладача, уродженця с. Теклянівка Радомишльського району

26.07.1924 р.

28 5 років від дня смерті Сльоти Івана Михайловича, українського хорового диригента, художнього керівника і головного диригента Поліського державного ансамблю пісні і танцю «Льонок», автора численних поетичних збірок, Почесного громадянина Житомира. Жив і працював у Житомирі

03.12.1937– 28.07.2014 рр.

29 20 років «Дому польському» у Житомирі

29.07.1999 р.

СЕРПЕНЬ

3 95 років від дня смерті Конрада Джозефа (Теодора Юзефа Конрада Коженювського), англійського письменника, уродженця с. Терехове Бердичівського району

03.12.1857 – 03.08.1924 рр.

6 130 років від дня народження Гофштейна Давида Наумовича, єврейського поета, уродженця Коростишева

06.08.1889 – 12.08.1952 рр.

12 135 років від дня народження Гербачевського Олександра Федоровича, заслуженого лікаря України, Героя Соціалістичної Праці. З 1921 р. і до кінця життя працював у Житомирі

12.08.1884 – 03.10.1979 рр.

16 5 років від дня смерті Нестайка Всеволода Зіновійовича, українського письменника, класика сучасної дитячої літератури, уродженця Бердичева

30.01.1930 – 16.08.2014 рр.

19 100 років від дня народження Шепелюка Миколи Юхимовича, краєзнавця, організатора музейної справи, засновника сільського історико-краєзнавчого музею у селі Терехове Бердичівського району

19.08.1919 – 3.03.2007 рр.

19 65 років від дня народження і 5 років від дня смерті Шинкарука Володимира Федоровича, українського педагога-філолога, поета-пісняра, композитора, уродженця с. Вчорайше Ружинського району

19.08.1954 – 06.12.2014 рр.

20 80 років від дня народження Шевчука Валерія Олександровича, українського письменника, перекладача, лауреата премії ім. Є. В. Концевича (2014), уродженця Житомира

20.08.1939 р.

22 120 років тому розпочав роботу Житомирський пасажирський трамвай

22.08.1899 р.

27 105 років від дня народження Мусієнка Оксентія Оксентійовича, українського поета, який навчався в Житомирі

27.08.1914 – 29.10.1941 рр.

ВЕРЕСЕНЬ

- 40 років Житомирській обласній юнацькій бібліотеці

1979 р.

- 145 років тому в Житомирі побудовано кафедральний Спасо-Преображенський собор, російсько-візантійського архітектурного стилю

1874 р.

4 210 років від дня народження та 170 років від дня смерті Юліуша Словацького, великого польського поета. У 1816, 1827 рр. перебував у Житомирі у свого дядька Еразма Словацького

04.09.1809 – 03.04.1849 рр.

10 125 років від дня народження Довженка Олександра Петровича, видатного українського прозаїка, кінорежисера. Жив і працював у Житомирі

10.09.1894 – 25.11.1956 рр.

11 85 років від дня народження Вікторії Дем (Демчук Вікторії Максимівни), української письменниці, уродженки с. Озера Брусилівського району

11.09.1934 р.

13 125 років від дня народження Черв'яка Корнія Григоровича, вченого етнографа, краєзнавця, педагога. 1931 р. – директор Коростенського Поліського музею

13.09.1894 – ?.

- 60 років від дня народження Даниленка Володимира Григоровича, прозаїка, літературознавця, уродженця с. Туровець Житомирського району

13.09.1959 р.

14 55 років від дня смерті Гроссмана Василя Семеновича, українського письменника, фронтового кореспондента, уродженця Бердичева

12.12.1905 – 14.09.1964 рр.

17 155 років від дня народження Коцюбинського Михайла Михайловича, українського письменника, громадського діяча. З листопада 1897 по березень 1898 року працював у Житомирській газеті «Волинь»

17.09.1864 – 25.04.1913 рр.

19 95 років від дня народження Шпити Павла Васильовича, українського письменника, уродженця с. Бейзимівка Чуднівського району

19.09.1924 – зима 1998 рр.

21 110 років від дня народження Зущика Луки Прокоповича, українського майстра з художньої обробки дерева, уродженця с. Ляхівці на Житомирщині

21.09.1909 р.

22 145 років від дня народження та 120 років від дня смерті Фейерберга Мордехая Зеєва (Мордко-Вольфа Фаерберга), письменника єврейського походження, що писав на івриті, уродженця Новоград-Волинського

22.09.1874–2.03.1899 рр.

28 80 років від дня народження Сірика Анатолія Силовича, письменника, філолога, уродженця Чуднова

28.09.1939 р.

29 215 років від дня народження Михайла Чайковського (Садик-паша) польського письменника, уродженця с. Гальчин Бердичівського району.

29.09.1804 – 18.01.1886 р.

30 80 років від дня народження Мельничука Бориса Дмитровича, композитора, музикознавця, Голови асоціації композиторів Житомирщини, заслуженого діяча мистецтв України.

30.09.1939 р.

ЖОВТЕНЬ

9 25 років від дня смерті Шевченка Івана Савовича, театрального художника, заслуженого діяча мистецтв України, який працював головним художником у Житомирському обласному муздрамтеатрі ім. І. Кочерги

07.08.1913 – 09.10.1994 рр.

13 70 років від дня народження Гузуна Михайла Семеновича, хореографа, народного артиста України, з 1973 р. – художнього керівника Житомирського хореографічного ансамблю «Сонечко»

13.10.1949 р.

- 13 90 років від дня народження Дасна Леоніда Абрамовича, поета, прозаїка, заслуженого журналіста України, уродженця Коростеня
13.10.1929 р.
- 16 100 років тому в Житомирі відкрито Житомирський Учительський інститут
16.10.1919 р.
- 16 120 років від дня народження Файнбуха Соломона Овсійовича, українського композитора і диригента, уродженця Бердичева
16.10.1899 – 18.07.1985 рр.
- 18 130 років від дня народження і 100 років від дня смерті Ошера Шварцмана, єврейського поета, уродженця с. Вільня Коростишівського району
18.10.1889 – 31.08.1919 рр.
- 19 80 років від дня народження Бакки Миколи Терентійовича, доктора технічних наук, академіка Академії будівництва України, члена-кореспондента Академії гірничих наук України, 1989-2007 рр. працював у ЖДТУ
19.10.1939 – 19.06.2007 р.
- 25 90 років від дня народження Сингаївського Петра Федоровича, українського поета, прозаїка, перекладача, уродженця с. Шатрище Коростенського району
25.10.1929 – 01.1995 рр.
- 25 80 років від дня народження Скуратівського Василя Тимофійовича, етнографа, письменника, журналіста, народознавця, уродженця хутора Великий Ліс Коростенського району
25.10.1939 – 16.12.2005 рр.
- 29 125 років від дня народження та 60 років від дня смерті Веледницького Абрама Марковича, літературознавця, критика, перекладача, уродженця Радомишля
29.10.1894 – 19.10.1959 рр.
- 29 110 років від дня народження Гарцмана Матвія Давидовича, українського єврейського поета, уродженця Бердичева
29.10.1909 – 15.12.1943 рр.

ЛИСТОПАД

3 200 років від дня народження Граффа Віктора Єгоровича, вченого, викладача лісівництва в Петровській академії землеробства і лісу, уродженця Овруча

03.11.1819 – 07.12.1867 рр.

5 100 років від дня народження Міняйла Віктора Олександровича, українського письменника, уродженця с. Строків Попільнянського району

5.11.1919 р.

7 125 років від дня народження та 60 років від дня смерті Шуренка Андрія Романовича, українського хірурга, заслуженого діяча науки УРСР, уродженця с. Стрижівка Коростишівського району

07.11.1894 – 13.01.1969 рр.

10 90 років від дня народження Садовського Йосипа Антоновича, українського скульптора, заслуженого діяча мистецтв, уродженця с. Струцівка Коростишівського району

10.11.1929 – 15.01.2008 рр.

22 150 років від заснування Коростишівського педагогічного училища ім. І. Франка, тоді – «Учительська семінарія Південно-Західного краю»

22.10.1869 р.

ГРУДЕНЬ

-85 років від часу заснування Житомирського театру ляльок

1934 р.

- 110 років тому в с. Червоне Андрушівського району було створено авіаційні майстерні авіаконструктора Ф. Ф. Терещенка (сина цукрозаводчика) та побудований його перший літальний апарат

1909 р.

8 100 років від дня заснування Житомирського вищого училища радіоелектроніки ППО (нині – Житомирський військовий інститут радіоелектроніки ім. С. П. Корольова)

08.12.1919 р.

16 40 років Житомирській обласній спілці художників України

16(26?).12.1979 р.

20 75 років від дня загибелі Аронського Мойсея Ароновича (справжнє прізвище Зак), єврейського прозаїка, уродженця Овруча
26.05.1898 – 20.12.1944 рр.

24 65 років від дня народження Шевчука Анатолія Мефодійовича, історика українського образотворчого мистецтва, письменника, перекладача, етнографа, уродженця смт Дзержинськ (нині Романів)

24.12.1954 – 31.03.2011 рр.

29 50 років від дня смерті Волиняка (Чечета) Петра Кузьмовича, письменника, публіциста, вченого, уродженця с. Гульськ Новоград-Волинського району

28.05.1907 – 29.12.1969 рр.

31 95 років від дня народження Максименка Миколи Антоновича, народного художника України, натюрмортиста і пейзажиста, уродженця с. Яроповичі Андрушівського району. Жив і працював у Житомирі

31.12.1924 – 11.09.2016 рр.

22 січня

100 років відзначення

Дня Соборності України

День Соборності України – свято, що відзначається щороку в день проголошення Акту возз'єднання Української Народної Республіки та Західно-Української Народної Республіки, що відбулося 22 січня 1919 року на Софійській площі в Києві.

Акт Злуки був глибоко детермінований історично і спирався на споконвічну мрію українського народу про незалежну, соборну національну державу. Він став могутнім виявом волі українців до етнічної і територіальної єдності, свідченням їхнього самоусвідомлення, важливою віхою процесу становлення політичної нації. Ідея соборності українських земель набула державного статусу, в наступні десятиліття залишалась об'єднуючим чинником і чи не єдиним спільним положенням програмних цілей усіх течій національно-визвольного руху. Акт Соборності надав завершеної форми самостійній українській державі, сприяв подоланню залишків ідей федералізму в ментальності національної політичної еліти.

Проголошення Центральною Радою Української Народної Республіки стало центральною подією Української революції 1917-1921 рр., логічним завершенням довготривалого національно-визвольного руху. Йому передувало підписання (22 січня 1918 р.) Четвертого універсалу Центральної Ради, яким Українську Народну Республіку проголошено суверенною і незалежною державою. Західно-Українську Народну Республіку було проголошено в листопаді 1918 року. Процес об'єднання України завершився 22 січня 1919 року.

Об'єднання мало і практично-політичний аспект, адже обидві держави потребували концентрації збройних сил та взаємної допомоги для захисту своїх територій від іноземного військового втручання, яке на той час набуло форми агресії. Важливим є й факт легітимності завершального поборницького процесу, який передував Акту Злуки.

Перші дипломатичні контакти Львова з Києвом відбулися 7 листопада 1918 р., коли делегація галичан у складі О. Назарука і В. Шухевича виїхала у Наддніпрянщину і мала аудієнцію у гетьмана П. Скоропадського.

23 листопада уряд ЗУНР скерував до Наддніпрянщини другу делегацію у складі Л. Цегельського і Д. Левицького. Оскільки Гетьманат доживав останні дні, галичани вступили в переговори щодо об'єднання і надання допомоги Директорією. 30 листопада вони прибули до Фастова, де зустрілися з членами

Директорії В. Винниченком, С. Петлюрою, П. Андрієвським, Ф. Швецем та А. Макаренком.

Зважаючи на військово-політичну ситуацію, остаточне вирішення проблеми було відкладено. 1 грудня у Фастові між УНР і ЗУНР було підписано перший не тільки міждержавний, але й взагалі від початку Української національної революції, договір – "передвступний договір" "про маючу наступити злуку обох українських держав в одну державну одиницю". Статті угоди констатували, що ЗУНР заявляла про "непохитний намір злитися в найкоротшій часі в одну велику державу з Українською Народною Республікою". З іншого боку, УНР проголошувала, що вона дає згоду "прийняти всю територію і населення Західно-Української Народної Республіки як складову частину державної цілості в Українську Народну Республіку". Враховуючи певні історичні, соціально-політичні та духовні етнічні відмінності населення ЗУНР, угода зазначала також те, що Республіка галичан отримує територіальну автономію в межах УНР.

Президент ЗУНР, а згодом член Директорії Є. Петрушевич заявив: "По лінії з'єдинання не було між нами двох гадок. Сьогоднішній крок піднесе нашого духа і скріпить наші сили. Від сьогоднішнього дня існує тільки одна Українська Народна Республіка. Нехай вона живе!" Водночас було обрано делегацію до Києва у складі 65 осіб для

участі в урочистому проголошенні возз'єднання.

Урочиста акція святкування й проголошення акта Злуки відбулася 22 січня 1919 р. на Софіївській площі біля собору. На майдані зібралися тисячі мешканців столиці, військові частини, духовенство Української православної церкви на чолі з архієпископом Агапітом і єпископами, які відслужили службу Божу, члени Директорії, уряду УНР та делегація ЗУНР. О дванадцятій годині

урочисте свято розпочалося виступом Л. Цегельського, який зачитав грамоту-ухвалу Національної Ради про возз'єднання і передав її голові Директорії В. Винниченку. Універсал УНР оголосив член Директорії Ф. Швець:

УНІВЕРСАЛ ДИРЕКТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ 22 СІЧНЯ 1919р.

Іменем Української Народної Республіки Директорія оповіщає народ український про велику подію в історії землі нашої української. 3-го січня 1919 року в м. Станіславові Українська Національна Рада Західної Української Народної Республіки, як виразник волі всіх українців Австрійської імперії і як найвищий їхній законодавчий чинник торжественно проголосила злуку Західної Української Народної Республіки з Наддніпрянською Українською Республікою в одноцільну суверенну Народню Республіку.

Вітаючи з великою радістю цей історичний крок західних братів наших, Директорія Української Народної Республіки ухвалила тую злуку прийняти і здійснити на умовах, які зазначені в Постанові Західної Української Народної Республіки від 3-го січня 1919 року. Однині воедино зливаються століттями одірвані одна від одної частини єдиної України – Західно-Українська Народна Республіка, Галичина, Буковина, і Угорська Україна, і Наддніпрянська Велика Україна.

Здійснились віковічні мрії, якими жили і за які умирали кращі сини України.

Однині є єдина незалежна Українська Народна Республіка.

Однині народ українській, визволений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднаними зусиллями всіх своїх синів будувати нероздільну самостійну Державу Українську на благо і щастя всього її трудового люду.

22 січня 1919 року. У м. Києві"

Офіційно в Україні День Соборності відзначається з 1999 року.

У Житомирі одна з площ міста має назву Соборний майдан.

Література

Ментальний вимір української цивілізації / Я. С. Калакура, О. О. Рафальський, М. Ф. Юрій. - Київ : Генеза, 2017. - 559, [1] с.

Сергійчук В. Соборна пам'ять України: календар-альманах 2015 / В. Сергійчук ; [худож. оформ. М. Черненко]. - Вишгород : Сергійчук М. І., 2014. - 288 с. : іл.

Гирич І. Історичні причини наших поразок і перемог: [іст. нарис] / Ігор Гирич. - Львів : Піраміда, 2011. - 140, [2] с. : іл.

Україно, соборна державо, сонценосна колиско моя!: [громадянсько-

патріотичне виховання: сценарії шкільних заходів] / [упоряд. Ткачов С. В.]. - Тернопіль; Харків : Ранок, 2009. - 192 с.

Ідеологія українського націоналізму на сучасному етапі розбудови Української держави: Матеріали міжнародної наукової конференції. Івано-Франківськ, 12- 13 жовтня 2006 р. / наук. ред. О. М. Сич. - Івано-Франківськ : Місто НВ, 2006. - 280 с.

Павличко Д. В. Українська національна ідея: ст., виступи, інтерв'ю, док. / Дмитро Павличко. - К. : Основи, 2004. - 772 с. : портр.

Спомини з мого життя / Антін Чернецький ; [упоряд.: О. Жерноклеєв, В. Великочий ; худож. оформ. Олександри Хребтової]. - К. : Основні цінності, 2001. - 168 с. - (Спадщина ; кн. 15). - Прим.: с. 163-164.

Автор неупереджено відображає процес втілення базових соціал-демократичних цінностей під час розбудови ЗУНР.

Сивіцький М. Парадокси доби / Микола Сивіцький ; Фондація ім. О. Ольжича. - К. : Вид-во ім. Олени Теліги, 2000. - 368 с.

Сергієнко П. П. Соборна Україна: від ідеї до життя / П. П. Сергієнко ; [наук. ред. І. О. Кресіна]. - К. : Т-во "Знання" України, 1993. - 64 с.

Сергієнко П. П. Соборність України: поняття, ідея і реальність / П. П. Сергієнко. - К. : Фотовідеосервіс, 1993. - 80 с. - (Бібліотека українця).

* * *

Гайдук В. Стежками героїчної боротьби за соборну державу / Віктор Гайдук // Наука і суспільство. - 2017. - N 1/2. - С. 36-43.

Кузьмич А. Житомиряни взяли за руки заради єдності / Анастасія Кузьмич // 20 хвилин. - 2016. - N 3(27 січ.). - С. 3 : фот.

22 січня Житомир разом зі усією Україною відзначив День Соборності, об'єднавши людей у символічний "живий ланцюг".

Степовий В. День Соборності – день єднання / Володимир Степовий // Житомирщина. - 2014. - N 7(24 січ.). - С. 2 : фото.

27 січня
95 років від дня народження
Фролькіса Володимира Веніаміновича
27.01.1924-2.10.1999

Видатний вчений-геронтолог В. В. Фролькіс народився в м. Житомирі в сім'ї зубного лікаря. Володимир Веніамінович, а ще раніше його старший брат, як і він, - найбільш відомі та яскраві представники потомственої лікарської династії Фролькісів - Сливко, що успадкували від свого батька Веніаміна Фролькіса любов до медицини. Всі вони завоювали в подальшому заслужене визнання медичної громадськості та вдячних пацієнтів.

З ім'ям Володимира Фролькіса пов'язаний розвиток не тільки вітчизняної, а й світової геронтології – однієї з найгуманніших і в той же час найскладніших і драматичних областей медицини і біології. Проблема збільшення тривалості життя людини – універсальна соціальна і медико-біологічна проблема, якій він присвятив свої багаторічні дослідження і праці – філософські, теоретичні, експериментальні. І всі вони стали наріжним каменем в становленні широковідомої у світі наукової школи українських геронтологів.

Дитинство Володі Фролькіса пройшло в Житомирі, а юність – на роки якої випали лихоліття війни (воював на Ленінградському фронті) – у повоєнному Ленінграді. У 1945 р. В. Фролькіс закінчив Військово-медичну академію ім. С.М. Кірова і його шлях знову проліг в Україну. Подальша доля майбутнього вченого буде пов'язана із столицею України – Києвом, при кафедрі фізіології Київського медичного інституту, де в 1950 році Володимир Веніамінович захистив кандидатську дисертацію на тему: «До питання вивчення процесів втоми і відновлення серця». Після закінчення аспірантури працює спочатку асистентом, потім доцентом на кафедрі.

У 1958 р. В. Фролькіс захищає докторську дисертацію «Фізіологічна характеристика рефлексів на серцево-судинну систему». У цьому ж році в Києві створюється Інститут геронтології та експериментальної патології АМН СРСР. Його очолив академік М. М. Горев, який запросив В. В. Фролькіса керувати лабораторією фізіології знову організованого інституту.

У 1967 р. виходить його монографія (спільно з Д. Ф. Чеботарьовим) «Серцево-судинна система при старінні».

40 років віддав В. В. Фролькіс рідному інституту. Наукові розробки, пошуки вченого були присвячені одній із найактуальніших проблем людства – проблемі довголіття. Його наукові пошуки були присвячені двом головним розділам сучасної фізіології – фізіології і експериментальній патології старіння. Академіком Фролькісом були детально вивчені і досліджені механізми виникнення аритмії серця, регуляції коронарного кровообігу і розвитку інфаркту міокарда. Особливе місце в його наукових пошуках займав комплекс досліджень, присвячений старінню серцево-судинної системи, виявленню молекулярних і клітинних механізмів вікової патології кровообігу.

Важливе значення для сучасної геронтології мають праці В. В. Фролькіса, спрямовані на з'ясування фундаментальних механізмів старіння. В них було доведено, що при старінні міняється співвідношення нервового і гуморального контролю діяльності клітин. В. В. Фролькіс розробив генно-регулярну гіпотезу старіння. Проаналізувавши механізми виникнення вікової патології, він висунув ідею генно-регуляторної терапії.

В останні роки вчений приділяв велику увагу мембранним механізмам старіння, важливими і принциповими для геронтології є висунуті ним ідеї про співвідношення старіння і еволюції, старіння інволюційних процесів в організмі, старіння і розвитку патології. Завдяки науковим розробкам інституту геронтології, в Україні вперше в світовій науці була розроблена цільова комплексна програма «Продовження життя», в розробці якої беруть участь десятки інститутів. Важливим і принциповим для геронтології є висунуті Фролькісом ідеї про співвідношення старіння і еволюції, старіння і розвитку патології.

Важко переоцінити значення наукової школи Володимира Фролькіса, яка по праву є надбанням сьогодення і майбутнього фізіології і медицини. Широке коло її досягнень і новацій. Наукова спадщина вченого складає понад 700 опублікованих робіт, серед яких близько 45 монографій, керівництв, посібників, монотематичних збірок, зокрема, виданих в США, Німеччині, Австрії, Бразилії, Словаччині, Угорщині, Болгарії.

Під керівництвом В. В. Фролькіса захищено понад 100 дисертацій, серед них: 46 докторських, підготовлено 37 докторів та 63 кандидатів наук. Багато з його вихованців очолюють лабораторії і кафедри в Україні та країнах СНД, серед них є академіки та члени-кореспонденти. Також Володимир Веніамінович займався науково-громадською роботою і був невтомним організатором науки в Україні. У 1993 р В. В. Фролькіс разом з іншими академіками ініціював створення Академії медичних наук України і став потім її віце-президентом. Він був першим академіком за спеціальністю геронтологія.

У 1970 р В. В. Фролькіс був удостоєний премії ім. О. О. Богомольця, у 1995 р. – премії ім. І. І. Мечникова, у 2000 р. – премії ім. М. Д. Стражеска НАН України (помертньо). У 1984 р. йому, у числі провідних українських геронтологів, присуджено Державну премію України. Всесвітній парламент гуманітаріїв, до якого входять багато нобелівських лауреатів, відомі громадські діячі, видатні вчені, зірки літератури і мистецтва, удостоїв його обранням до своїх лав з врученням Лицарського Хреста. Наукова та громадська діяльність В. В. Фролькіса була відзначена високими державними нагородами України: Почесною відзнакою Президента України, орденами князя Ярослава Мудрого IV і V ст.

Як зазначив Б. Є. Патон, Володимир Фролькіс «генерував оригінальні ідеї, заклав ряд нових напрямків в науці про старіння, багато в чому сприяв створенню в Україні Державної програми «Здоров'я літніх людей». До цього можна додати слова президента Академії медичних наук А. Ф. Возіанова про те, що досвід подібних наукових шкіл в нашій країні «... ще раз переконує, наскільки єдині фундаментальні і прикладні напрямки в науці, яким важливим є створення прогресивних наукових шкіл, як важливо для вченого сформуватися в межах такої наукової школи. Великі наукові медичні школи завжди характеризували особливості розвитку медицини в Україні».

Раптово зупинилося серце людини, яка все своє життя присвятила служінню людству, 2 жовтня 1999 р.

Праці

Фролькіс В. В. Старение, эволюция и продление жизни / В. В. Фролькіс, Х. К. Мурадян. – Киев: Наук. думка, 1992. – 336 с.

Фролькіс В. В. Долголетие: действительное и возможное / В. В. Фролькіс ; [отв. ред. Н. С. Верхратский]. – Киев : Наук. думка, 1989. – 248 с.: рис., табл.

Фролькіс В. В. Старение и увеличение продолжительности жизни / В. В. Фролькіс ; [отв. ред. Д. Ф. Чеботарев] ; Акад. наук СССР. - Ленинград: Наука, 1988. – 240 с. : рис. – (От молекулы до организма).

Фролькіс В. В. Экспериментальные пути продления жизни / В. В. Фролькіс, Х. К. Мурадян. – Ленинград: Наука, 1988. – 248 с.

Фролькіс В. В. Старение и биологические возможности организма / В. В. Фролькіс. – Москва: Наука, 1975. – 272 с.

Фролькис В. В. Природа старения: Биологические механизмы развития старения / В. В. Фролькис. – Москва: Наука, 1969. – 184 с.

Фролькис В. В. Правда, а не возвышающий обман: выступление вице-Президента АМН, академика НАН и АМН Украины В. В. Фролькиса на первом Всеукраинском съезде медицинских работников // Еврейские вести. – 1999. – № 17-18. – сент. – С. 4.

Володимир Фролькіс: «Наш великий біологічний годинник»: (Розмова з академіком В. В. Фролькісом) / Вела розмову Т. Мостова // Рідна школа. – 1999. - № 10. – С. 3-7.

Фролькис В. Регуляция генов и болезни старости // Наука и жизнь – 1989. – № 6. – С. 51-56.

* * *

Про нагородження відзнакою Президента України «Орден князя Ярослава Мудрого»: Указ Президента України від 27 січ. 1999 р. № 68/99 // Еврейские вести. – 1999. - № 1-2. – С. 7.

Нагородити відзнакою Президента України «Орден Ярослава Мудрого» IV ступеня віце-президента Академії медичних наук України, керівника сектора Інституту геронтології АМН України, доктора медичних наук, академіка НАН України і АМН Фролькіса Володимира Веніаміновича.

Про присудження Державних премій Української РСР 1984 року: Постанова Центрального Комітету Компартії України і Ради Міністрів Української РСР // Рад. Україна. – 1984. – 25 груд.; Правда Украины. – 1984. - 25 дек.

Серед лауреатів Державної премії УРСР 1984 р. – Фролькіс Володимир Веніамінович, член-кореспондент АН УРСР, уродженець Житомирщини.

Про нього

Владимир Вениаминович Фролькис. Ученый и Человек [редкол.: Б. Е. Патон и др.]. – Киев : Авиценна, 2002. – 155 с. : фото.

Васильченко В. С. Видатні вчені природничих наук, які народилися в Житомирі / В. С. Васильченко, В. С. Васильченко, О. Ф. Дунаєвська // Матеріали Всеукраїнської науково-краснознавчої конференції з міжнародною

участю "Постаті землі Житомирської", присвяченої 120-річному ювілею видатного класика української літератури ХХ ст., перекладача, публіциста Максима Тадейовича Рильського, 22-23 травня 2015 р. : наук. збірник / Нац. спілка краєзн. України, Упр. культури Житомир. облдержадмін., Житомир. обл. краєзн. музей, Житомир. обл. універсальна наук. б-ка ім. О. Ольжича – Житомир, 2015. – С. 229-234.

Ступак Ф. Уродженець Житомира академік В. Фролькіс / Ф. Ступак // Матеріали Всеукраїнської науково-краєзнавчої конференції "Культурний простір Житомирщини-Волині ХІХ-ХХ століть", 24 квітня 2012 року : в 2 т. / Житомир. обл. держадмін., Нац. спілка краєзн. України, Упр. культури і туризму Житомир. облдержадмін., Житомир. наук.-краєзн. т-во дослід. Волині, Житомир. обл. краєзн. музей; [голов. ред. М. Ю. Костриця ; редкол.: Баженов Л. В. та ін.]. – Житомир, 2012. – Т. 1. – С. 292-294 : портр.

Лутай М. Є. В. В. Фролькіс – видатний вчений, наш земляк / М. Є. Лутай // Житомирщина на зламі тисячоліть: Наук. зб. «Велика Волинь». – Т. 21. – Житомир, 2000. – С. 351-353.

Трахтенберг І. Володимир Фролькіс – це була епоха / І. Трахтенберг // Світогляд . – 2014. – № 5. – С. 58-65 : фото.

Вісімдесяту річницю від дня народження академіка Володимира Фролькіса відзначила ювілейна сесія спільних загальних зборів НАН і АМН України // Наука сьогодні. – 2004. – № 7. – С. 15-16.

Щеглов В. Феномен академіка Фролькіса / В. Щеглов // Урядовий кур'єр. – 2001. – 21 квіт. – С. 14.

Виленский Ю. Человек должен жить долго: к 75-летию со дня рождения академика В. Фролькіса // Еврейские вести. – 1999. – № 1-2. – янв. – С. 7.

Фролькіс Володимир Веніамінович // Українська Радянська Енциклопедія. – 2-е вид. – Київ, 1985. – Т. 12. – С. 65

Фролькіс В. В. // Календар знаменних і пам'ятних дат Житомирщини на 2009 рік : краєзн. бібліогр. покажч. – Житомир, 2008. – С. 27-31.

7 квітня
132 років від дня народження
Засухіна Олексія Миколайовича
7.04.1884 - 15.12.1922

Досягнення сучасної сільськогосподарської науки значною мірою обумовлені результатами плідної діяльності перших вчених-агрономів.

Серед тих, хто залишив яскравий слід в історії сільськогосподарської дослідної справи, – Олексій Миколайович Засухін. Він народився 7 квітня 1884 р. в м. Муромі Володимирської губернії в заможній купецькій родині. З серпня 1896р. по червень 1902р.з відмінною поведінкою навчався в Муромському реальному училищі та закінчив повний курс основного відділення, потім (1902–1903 рр.) навчався в додатковому класі, після закінчення якого, отримав свідоцтво про закінчення 7 класів Муромського реального училища. А вже 10 липня того ж року подав прохання про вступ на навчання до сільськогосподарського відділення Київського політехнічного інституту імператора Олександра II (нині – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»). Навчаючись на другому курсі сільськогосподарського відділення Київського політехнічного інституту імператора Олександра II, через втрату батьками статків та погіршення матеріально-побутових умов, звертався до директора Інституту з проханням звільнити його від оплати за друге півріччя навчання на другому курсі. Отримавши відмову, Олексій Миколайович змушений був самостійно заробляти приватними заняттями. У 1909 р. із званням агроному 1-го розряду Олексій Миколайович закінчив навчання. До цього часу він вже мав чималий досвід дослідницької роботи: брав активну участь у роботі Агрономічного гуртка КПІ. Гурток за своєю структурою (7 секцій, 2 бюро, 2 підсекції) виконував функції окремого творчого об'єднання на принципах вільної наукової асоціації. На його зібраннях упродовж 1903 - 1909 рр. О. М. Засухін не лише слухав виступи тогочасних провідних учених, таких як В. Є. Брунст, В. В. Вінер, С. Л. Франкфурт та інших, а й неодноразово сам виступав з короткими доповідями. Кар'єру агронома-дослідника О. М. Засухін розпочав ще будучи студентом у 1907 р., як практикант на машинобудівній станції Київського політеху. Під час навчання завідував дослідним полем Всеросійського товариства цукрозаводчиків у Київській губернії (1908), проводив досліди з мінеральними добривами у Катеринославській губернії (1909). У 1910 р. був помічником директора Безенчуцької сільськогосподарської дослідної станції в якості завідувача дослідним господарством. Від 1911 р. О. М. Засухін завідував рядом колективних дослідів Київського губерньського земства і в 1912 - 1913 рр.

був помічником завідувача польовим відділом Харківської обласної сільськогосподарської дослідної станції.

У 1914 р. О. М. Засухіна запросило Київське губернське земство для організації Радомишльської сільськогосподарської дослідницької станції. Ентузіаст, людина кипучої творчої енергії, неабиякого організаторського таланту і наукової ерудиції, О. М. Засухін у винятково важких умовах заснував дослідну станцію, щоб допомогти хліборобам Полісся підвищити родючість піщаних ґрунтів, піднести культуру землеробства. Місце розташування станції було обрано в південній частині поліського краю – у Малинському районі Житомирської області, в 6 км. від залізничної станції Ірша. До 1919 р. станція мала 2 відділи і 4 штатні одиниці. Вже в 1915 р. було проведено підготовчі роботи на постійній земельній ділянці, в той же час станція орендувала 50 десятин землі на постановку тимчасових дослідів. Було розроблено програму так званого п'ятиліття, згідно з якою робота велась протягом 15 років. Розроблена програма польових дослідів на Радомишльській сільськогосподарській дослідній станції значно розширювала коло її діяльності, зокрема найважливіших її відділів – рільництва, агрохімії, тваринництва, лувівництва та відділу застосування.

Перші досліді, проведені в 1915-1916 рр. дали чітку картину впливу органічних і мінеральних добрив на врожай картоплі – провідної культури Полісся. Як підкреслював О. М. Засухін, без широкого запровадження її в якості продовольчої, кормової і технічної культури, вести землеробство на піщаних ґрунтах неможливо. Було розроблено і питання удобрення інших культур, а також знайдено найбільш раціональні варіанти польових і сидеральних сівозмін. Результати досліджень регулярно публікувались в спеціальних випусках праць станції і лягли в основу її перших рекомендацій. З цією метою станція видавала поради для селянських господарств. О. М. Засухін був першим ініціатором районних агроз'їздів. Він надавав великого значення налагодженню постійного зв'язку дослідної станції з агропрацівниками на місцях. Перший з'їзд відбувся 22-28 червня 1922 року. На ньому Засухін виступав з доповіддю «Основні завдання дослідного поля Радомишльської сільськогосподарської дослідної станції», в якому він підтвердив специфіку культивування сільськогосподарських культур на піщаних ґрунтах. Однак великим науковим планам вченого не судилося збутися.

О. М. Засухін трагічно пішов із життя 15 грудня 1922 року. Тяжкий матеріальний стан станції дав привід для безпідставних звинувачень. Висновки Комісії Київського Обласного Управління з дослідної справи доказали його повну невинність. В пам'ять його заслуг перед сільськогосподарською наукою України Радомишльській станції 20 вересня 1923 р. було присвоєно ім'я О. М. Засухіна.

Праці

Засухин А. Н. Значение районных агрономических съездов / А. Н. Засухин // Основы агротехники на песчаных почвах Полесья. – Київ, 1924. – С. 7-11.

Засухин А. Н. Как бороться с засухой на песках / А. Н. Засухин. – Київ, 1922. – 11 с.

Засухин А. Н. Радомышльская сельскохозяйственная опытная станция: Полевые опыты 1915 г. / А. Н. Засухин. – Київ, 1916. – 41 с.

Засухин А. Н. Основные задачи Радомышльской сельскохозяйственной станции в связи с природными и экономическими условиями района и программа опытов / А. Н. Засухин // Основы агротехники на песчаных почвах Полесья. – Київ, 1924. – С. 7-11.

Засухин А., Богушевская В., Пальмина В. Полевые опыты 1916. / А. Засухин, В. Богушевская, В. Пальмина. – Київ, 1917. – 130 с.

Про нього

Рудая С. П., Костюк Г. Г. А. Н. Засухин – организатор сельскохозяйственного опытного дела на Волыни / С. П. Рудая, Г. Г. Костюк // Історія міст і сіл Великої Волині : у 2 ч. - Ч. 2. – Житомир, 2002. - С. 13-15.

Сидорчук В. І. З історії поліської дослідної станції імені О. М. Засухіна / В. І. Сидорчук та ін. // Малинщина у просторі і часі: Матеріали Всеукр. наук.-краєзн. конфер. 25-27 верес. 1996 р. – Малин, 1996. – С. 48-50.

Корнійчук Н. С. Історія і короткі підсумки Поліської дослідної станції ім. О. М. Засухіна / Н. С. Корнійчук // Підвищення врожайності сільськогосподарських культур на піщаних ґрунтах Полісся. – Київ, 1970. – С. 3-11.

Іващенко М. Пам'ять про Засухіна / М. Іващенко // Рад. Житомирщина. – 1987. – 24 листоп.

Засухін О. М. // Календар знаменних і пам'ятних дат на 2009 рік : краєзн. бібліограф. покажчик. – Житомир, 2008. – С. 38-40.

9 травня
100 років від дня народження
Гордійчука Миколи Максимовича
9.05.1919 – 3.01.1995

Микола Максимович Гордійчук – видатний український учений-музикознавець, що мав принциповий україністичний світогляд, доктор мистецтвознавства, професор, член Національної спілки композиторів України.

Народився у 1919 р. в с. Чорнорудка (сучасний Ружинський район)

У 1940 р. закінчив Київське музичне училище та у 1947 р. – Київську консерваторію. Після закінчення працював в Інституті

мистецтва, фольклористики та етнології (ІМФЕ) ім. М. Т. Рильського Національної академії УРСР (Київ): науковий співробітник (1947-54), зав. відділів музики і муз. фольклору (1955-60) та музикознавства (1974-90), заступник директора з наукової роботи (1960- 73), професор-консультант (1991-95). Від 1974 – член Президії правління СКУ. За період його праці у відділі музикознавства, зокрема на посаді завідувача, співробітники відділу (за участю М. Гордійчука як фахового редактора, рецензента, радника) створили основний, у другій половині ХХ ст., масив фундаментальних наукових досліджень з проблем історії української музики, завдяки яким цей відділ став провідним центром наукової музичної україністики, відомим не лише в Україні, а й далеко за її межами.

Микола Максимович Гордійчук зробив значний внесок у музично-історичну україністику. Праці М. Гордійчука належать до тих, які безпосередньо підготували докорінні концепційні зміни в українському музикознавстві кінця ХХ ст. У своїх розвідках М. Гордійчук висвітлив питання впливу українського музичного матеріалу на творчість російських композиторів, спорідненості принципів художнього мислення М. Леонтовича й західноєвропейських композиторів-симфоністів, оригінальності української музики в слов'янському контексті. Показовим є й вибір Миколою Максимовичем об'єктів своїх досліджень, зокрема української симфонічної

музики, творчості М. Лисенка, з вивченням яких у подальшому пов'язані не лише масштабні, але й пріоритетні наукові напрями.

Зв'язки М. Гордійчука з українським історичним музикознавством не обмежуються його особистим творчим доробком. Не меншою мірою ці зв'язки розкрилися в діяльності М. Гордійчука – організатора наукового процесу, у якому особливо масштабно виявилось його значення для сучасної національної музикознавчої науки в цілому. Властива його світоглядним і науковим позиціям україністична спрямованість, здатність передбачати перспективи розвитку зазначеної наукової галузі відбилися в дисертаційних працях, а отже, і в інших наукових розробках, інших галузях творчої діяльності його вихованців. Під керівництвом М. Гордійчука було підготовлено й захищено 48 кандидатських і докторських дисертацій.

Своєрідною кульмінацією науково-творчого шляху М. Гордійчука стало започаткування ним і часткове здійснення під його керівництвом наукового проекту, що досі залишається найфундаментальнішим в українському історичному музикознавстві. Ідеться про багатотомну «Історію української музики», яку підготували співробітники відділу. Крім того, емпірична база цього видання стала основою іншого багатотомного наукового проекту – «Української музичної енциклопедії». Микола Гордійчук підготував випуск збірників «Українські народні пісні» (1951, 1958, 1979), «Українські радянські пісні» (1955), «Музика і час. Розвідки і статті» (1984), монографію «Українська радянська симфонічна музика» (1969).

Помер Микола Максимович 1 січня 1995 року у м. Буча Київської області. Творчі здобутки Гордійчука-вченого, очевидно, ще тривалий час зберігатимуть актуальність у контексті традицій, у становлення яких він зробив вагомий внесок як видатний український музикознавець, подвижник національної музичної культури.

Праці

Гордійчук М. М. Леся Дичко / М. Гордійчук. - Київ : Муз. Україна, 1978. - 76, [2] с. : іл., фот.

Гордійчук М. М. Микола Леонтович / М. Гордійчук. - Київ : Муз. Україна, 1972. - 56 с.

Гордійчук М. М. Музика і час : розвідки і статті / М. М. Гордійчук. - Київ : Муз. Україна, 1984. - 326 с.

Гордійчук М. М. На музичних дорогах : статті та рецензії / М. Гордійчук. - Київ : Муз. Україна, 1973. - 303, [3] с.

Гордійчук М. М. Пилип Козицький / М. Гордійчук. - Київ : Муз. Україна, 1985. - 63, [1] с. : іл.

Гордійчук М. До 140-річчя "Малорусских народных преданий и рассказов" Михайла Драгоманова: внесок у збірник етнографа Володимира Менчиця / М. Гордійчук // Народна творчість та етнографія. - 2016. - № 6. - С. 84-91.

* * *

Українські народні пісні : пісенник / [упоряд. **М. М. Гордійчук** ; худож. оформ. Остапко М. Ф.]. - Вид. 4-е, скор. - Київ : Муз. Україна, 1993. - 126, [2] с.

Перлини української народної пісні : пісенник / [упоряд. та авт. передм. **М. М. Гордійчук** ; ред. В. М. Пономаренко]. - Вид. 2-ге. - Київ : Муз. Україна, 1991. - 381, [5] с.

Українські народні пісні : (зап. поживт. часу) : [пісенник] / Акад. наук УССР, Ін-т мистецтвознав., фолькл., та етногр. ім. М. Т. Рильського ; упоряд. О. А. Правдюк ; [відп. ред. **М. М. Гордійчук**]. - Київ : Наук. думка, 1991. - 287, [1] с.

Українська музична спадщина : ст., матеріали, документи. Вип. 1 / заг. ред. **М. М. Гордійчука** ; [упоряд. М. Б. Степаненко]. - Київ : Муз. Україна, 1989. - 152 с.

Пісні рідного села : укр. нар. пісні : [пісенник] / фолькл. зап. та упорядкув. А. Л. Пуця ; [передм. та рец. **М. М. Гордійчука** ; спецред. З. Василенко]. - Київ : Муз. Україна, 1987. - 150, [2] с.

Українські народні пісні : пісенник / [упоряд. **М. М. Гордійчук**]. - К. : Музична Україна, 1979. - 272 с.

Лисенко М. В. Характеристика музичних особливостей українських дум і пісень у виконанні кобзаря Вересая / М. В. Лисенко ; [ред., передм. та прим. **М. Гордійчука**]. - Вид. 2-ге. - Київ : Муз. Україна, 1978. - 95 с. : іл.

Про нього

Невеська В. І. М. М. Гордійчук - відомий музикознавець і фольклорист / В. І. Невеська // Матеріали Всеукраїнської науково-краєзнавчої конференції, присвяченої 140-й річниці від дня народження Лесі Українки "Слово твоє невмируще в віках", 25 лютого 2011 р. / Нац. спілка краєзн. України, Упр. культури і туризму Житомир. облдержадміністрації, Новоград-Волин. міськрада, Новоград-Волин. літ.-мемор. музей Л. Українки. - Житомир, 2011. - С. 281-285.

11 травня
70 років від дня народження
Редчиця Івана Юхимовича
11.05.1949

Іван Редчиць – український поет, перекладач, хормейстер, педагог, член Національної спілки письменників України. Народився у 1949 році в с. Редчиці Овруцького району. Навчався в Овруцькій середній школі № 1 імені Яна Налепки. Закінчив Житомирське музичне училище імені Косенка та Київський інститут культури (нині – Університет культури і мистецтв). Упродовж багатьох років викладав хорові дисципліни у Житомирському училищі культури і мистецтв імені Івана Огієнка. Був організатором і художнім керівником багатьох самодіяльних хорових колективів

міста та області.

Друкується Іван Редчиць з 1971 року. Автор поетичних книжок: «Сонети чорного сонця» (1996), «Серце невмирущої кобзи» (1997), «Veritas in profundo» (1998), «У вогні любові», «Олива радості» (1999), «Древлянський князь» (2000), «У царстві світла», «Ім'ям Твоїм освячуюсь» (2003), «Lux veritatis» (2005). Його вірші друкуються в обласних і республіканських газетах і часописах, збірниках «Поезія-84», «Поезія-86», «Поезія-88», «Поезія-91» та антологіях. Поезія, як і вся творчість Івана Редчиця, має досить глибокі корені. Він виходець із давньої землі древлян. Саме за княжої доби місто Овруч, давня назва Вручий, мав визначне значення у Київській Русі. Пісенність і барвистість віршів Івана Юхимовича нагадують палітри Полісся з його блакитними водами рік та озер і красою мальовничих лісів. Редчиць продовжує традиції видатних поетів України. Поет займає досить виразну громадянську позицію. Окрім лірики поета хвилює сучасний стан мови в Україні, преси та видавничої справи. Йому болить душа за стан моралі в суспільстві, духовності та й самої державності. Він, як це личить громадянину, уболіває за все всім серцем. Про поезію Івана Редчиця у своїх публікаціях згадує критик Ольга Галвас, яка говорить, що характерною рисою поезії Івана Редчиця є її громадянський пафос. В цьому вбачається і відчувається його глибоке закорінення в традиціях тієї поетичної школи, що постала з шістдесятництва. А доктор філології, житомирський

професор Петро Білоус характеризує творчість І. Редчиця пише в своїх публікаціях, що його художній манері притаманне тяжіння до класичних традицій, народно-пісенних джерел, а строгість і ясність думки огортається й оживлюється емоційною експресією, що надає багатьом поезіям публіцистичного і водночас індивідуально-інтимного звучання.

Іван Юхимович нагороджений Почесною грамотою Житомирської обласної державної адміністрації та Грамотою Житомирської обласної Ради, лауреат літературних премій: «Світлослов» (м. Коломия, літературне товариство "Плин", 2007), імені Михайла Клименка (2011), імені Бориса Тена (2016), лауреат Всеукраїнського конкурсу військово-патріотичної пісні стройового та похідного маршу «Озброєні піснею, покликані маршем» (2-га премія, 2011).

Твори

Редчиць І. Посол слова : вінок сонетів / І. Редчиць // Тет-А-Тетерів : літературний альманах / авт.-упоряд. М. П. Пасічник. – Житомир, 2007. - Кн. 1. - С. 18-20 : фото.

Редчиць І. Болить моє серце; Вінок сонетів : Михайлові Клименку; І тужить сад : Вірш: Пам'яті М.Д. Клименка. / І Редчиць. // Лицар синіх очей весни: спогади, фотосвітлини, поезії / [авт.-упоряд. М. Пасічник ; передм. П. Білоуса]. – Житомир, 2006 - С. 122-134.

Редчиць І. У царстві світла: вінок сонетів / І. Редчиць. - Житомир : Самір, 2003. - 19 с.

Редчиць І. З Божих рук : вінок сонетів / Іван Редчиць // Слово просвіти. - 2018. - N 1. – С.13.

Редчиць І. Апостол: вінок сонетів / Іван Редчиць // Культура і життя - 2018. - N 7(16 лют.). - С. 15.

Редчиць І. В саду життя : триптих / Іван Редчиць // Світло спілкування. - 2008. - N 9. - С. 57 : фот.

Редчиць І. Одна троянда в світі є... : [вірші] / І. Редчиць // Світло спілкування.- 2006.- №3.- С. 8 : фот.

Про нього

У Житомирі проведено вечір пам'яті Михайла Клименка і вручено премію його імені // Українська літературна газета. - 2011. - № 24(2 груд.). - С. 9.

Лауреатами премії його імені в 2011 році стали генеральний директор обласної телерадіокомпанії, письменник Василь Миколайович Головецький (1954) та письменник Іван Юхимович Редчиць (1949).

Редчиць Іван Юхимович // Сучасні письменники України : біобібліогр. довідник / Нац. спілка письменників України ; [упоряд. А. Гай ; ред. О. Курило]. - К., 2012. – С. 378.

Редчиць Іван Юхимович // Письменники Житомирщини / авт.-упоряд.: М. П. Пасічник, П. Білоус, Л. Монастирецький. - Житомир, 2010.- Кн. 1. - 2014. – С. 159-166.

Редчиць Іван Юхимович // Довідник Житомирської обласної організації НСПУ з фрагментами історії / ред., уклад. М. П. Пасічник . - Житомир, 2005. – С. 29.

15 травня
65 років від дня народження
Грабара Івана Григоровича
15.05.1954

Грабар Іван Григорович - фахівець у галузі синергетики та забезпечення надійності машин, доктор технічних наук (1993), професор (1995), відмінник освіти України, академік Академії наук вищої освіти України, академік Академії технологічних наук України, член Національного комітету України з теоретичної і прикладної механіки України.

Народився 15 травня 1954 р. в селі Василівка Житомирського району Житомирської області. У 1971 році закінчив із Золотою медаллю Новозаводську середню школу Червоноармійського району. У 1971–76 рр. навчався на механічному факультеті Житомирської філії Київського політехнічного інституту, який закінчив з відзнакою в 1976 році за фахом інженер-механік та був залишений в інституті для наукової та викладацької роботи. У 1977–78 рр. проходив дійсну строкову службу в збройних силах СРСР. Під час навчання в інституті та аспірантурі багаторазово брав участь у роботі студентських будівельних загонів на Житомирщині, в Казахстані та Тюмені.

У 1982 році закінчив аспірантуру при Київському інституті інженерів цивільної авіації, в 1983 році захистив кандидатську дисертацію "Дослідження нелінійних явищ накопичення втомних пошкоджень в алюмінієвому матеріалі Д16АТВ". У 1993 році захистив докторську дисертацію "Термоактиваційний аналіз і точки біфуркації пластичного деформування і руйнування ОЦК і ГЦК металів в задачах прогнозування ресурсу роторів". Обидві дисертації присвячені прогнозуванню надійності і довговічності авіаційної та ракетно-космічної техніки і моделюванню складних нелінійних систем, далеких від рівноваги. На основі термоактиваційних підходів розробив теоретичні основи й методологію прискорених сертифікат. випробувань натурних конструкцій в умовах складного температурно-силового навантаження, що була впроваджена у КБ «Південне» (Дніпропетровськ), НВО «Сатурн» (Москва), авіаційних фірмах «Textron Lycoming» (США) та «Samsung Aerospace» (Респ. Корея); створив теоретичні основи деформованих перколяційно-фрактальних середовищ, на основі яких запропонував методологію побудови надчутливих

датчиків-перетворювачів нового покоління та теоретичні засади технологій виготовлення перколяційних керамік.

Під керівництвом і при безпосередній участі проф. Грабара І. Г. виконувалось ряд важливих міжнародних наукових проектів:

- Проект гранту шостої рамкової програми Європейського Союзу № STRP 504937-1 «Multifunctional percolated nanostructured ceramics fabricated from hydroxylapatite»;
- Ряд проектів програми Темпу-Тасіс;
- Ряд проектів з випробовувань натурних конструкцій авіаційної і ракетно-космічної техніки на прискорене визначення граничної несучої здатності та ресурсу з авіаційно-космічними фірмами СРСР, Росії, США, Південної Кореї, України тощо.

Іван Григорович має більше 250 опублікованих наукових робіт та винаходів, 11 монографій, 10 навчальних посібників. З 1982 року працював в Житомирському державному технологічному університеті на посадах асистента, старшого викладача, доцента, з 1994 по 2008 рр. – завідувач кафедри, професор, проректор з наукової роботи цього ж вузу. З 2008 року – працює в Житомирському національному агроекологічному університеті. Його колишні студенти та аспіранти сьогодні працюють не тільки на Житомирщині, в Україні, а й в Росії, Білорусії, США, Німеччині, Ізраїлі, Канаді тощо. Зараз І. Г. Грабар очолює Житомирську обласну громадську організацію «Фонд ІНТЕЛЕКТ ПОЛІССЯ» та Житомирську обласну організацію Всеукраїнського товариства синергетики.

Праці

Наукові парки інноваційного підприємництва. Технопарк: монографія / **І. Г. Грабар** [та ін.]. - Житомир : ЖНАЕУ, 2009. - 348 с. : табл.

Прикладна механіка. Курсове проектування: навч. посібник / **І. Г. Грабар** [та ін.]. - Житомир : ЖДТУ, 2007. - 77 с. : табл.

Комп'ютерний переклад / І. Г. Грабар [та ін. ; за ред. **І. Г. Грабара**] ; Житомир. держ. технол. ун-т. - Житомир : ЖДТУ, 2004. - 189 с.

Грабар І. Г. Система технологій і основи бізнес-планування: навч. посібник / **І. Г. Грабар**, В. Є. Титаренко ; М-во освіти і науки України, Житомир. інж.-технолог. ін-т. - Житомир : ЖІТІ, 2002. - 129 с.

Грабар Т. П. PR та антиPR, або як вберегтися від маніпуляцій: навч. посібник / Т. П. Грабар ; за наук. ред. **І. Г. Грабара**. - Житомир : ЖДТУ, 2001. - 109 с.

* * *

Синергетика: методологія ефектів: монографія / [І. Є. Януль та ін. ; наук. ред.: Є. І. Ходаківський, Т. О. Зінчук, **І. Г. Грабар**] ; М-во аграр. політ. і прод. України, Житомир. нац. агрокол. ун-т. - Житомир : ЖНАЕУ, 2012. - 623, [1] с. : табл.

Шваб Л. І. Міжнародні стандарти туристичних послуг / Л. І. Шваб, М. М. Костриця; за ред. **І. Г. Грабара**, Ю. С. Цал-Цалко. - Житомир : ЖДТУ, 2007. - 196 с.

Трухан О. Л. Стратегічний менеджмент в туризмі: навч. посібник / О. Л. Трухан ; за ред. **І. Г. Грабара**, Ю. С. Цал-Цалко. - Житомир : ЖДТУ, 2006. - 237 с.

Стожок О. З. Менеджмент готельного бізнесу / О. З. Стожок ; за ред. **І. Г. Грабара**, Ю. С. Цал-Цалко. - Житомир : ЖДТУ, 2006. - 118 с.

Бужимська К. О. Менеджмент якості в туризмі: навч. посібник / К. О. Бужимська, Г. В. Циганенко ; за ред. **І. Г. Грабара** ; М-во освіти і науки України, ЖДТУ. - Житомир : ЖДТУ, 2006. - 134 с. : рис.

Бужимська К. О. Послуги курортів і санаторіїв / К. О. Бужимська, Н. А. Козорез, А. В. Оверчук ; за ред. **І. Г. Грабара**, Ю. С. Цал-Цалко ; рец.: В. К. Данилко, Є. І. Ходаківський ; ЖДТУ. - Житомир : ЖДТУ, 2006. - 137 с. : табл., граф.

Овандер Н. Л. Інновації туристичних технологій: навч. посібник / Н. Л. Овандер ; за заг. ред.: **І. Г. Грабара**, Ю. С. Цал-Цалко. - Житомир : ЖДТУ, 2006. - 84 с.

Ільчук В. Житомирський замок / В. Ільчук ; під наук. ред. **Грабара І. Г.** ; Житомир. держ. технол. ун-т. - Житомир : [ЖДТУ], 2005. - 17 с.

Грона В. Основи математичної кібернетики : навч. посібник / В. Грона ; за ред. **І. Г. Грабара**. - Житомир : ЖДТУ, 2004. - 438 с. : кол. іл., рис.

10 вересня
125 років від дня народження
Довженка Олександра Петровича
10.09.1894 - 25.11.1956

Олександр Довженко народився 10 вересня 1894 р. на хуторі В'юнище (тепер смт Сосниця Чернігівської області) в селянській родині. Навчався в Сосницькому чотирикласному училищі, був відмінником, потім у Глухівському учительському інституті.

Протягом 1914-1917 рр. Олександр викладав фізику, природознавство, географію, історію та гімнастику в 2-му Житомирському змішаному вищому початковому училищі, дуже багато читав, брав участь у виставах, малював. Тут він зустрів своє перше кохання – вчительку, випускницю Житомирської

Маріїнської гімназії, Варвару Семенівну Крилову, з якою у 1917 році таємно повінчався. 1917 р. О. Довженко перейшов на вчительську роботу до Києва, де влаштувався на посаду вчителя Сьомого вищого початкового училища. Одночасно вступив і на економічне відділення Комерційного інституту як вільний слухач, був головою громади інституту. У 1920 р. він брав активну участь у суспільно-політичному житті країни: як більшовик боровся проти білополяків у житомирському та київському підпіллі. З 1921 р. О. Довженко працював завідувачем загального відділу при українському посольстві у Варшаві, наступного року – в Німеччині на посаді секретаря консульського відділу торгового представництва УНР. Тут він вступив до приватної художньої майстерні й одночасно відвідував лекції в берлінській Академічній вищій школі образотворчого мистецтва. З липня 1923 року Олександр Петрович та Варвара Семенівна в представництві Української РСР в Берліні зареєстрували свій шлюб повторно, тепер офіційно, за новими, радянськими законами.

1923 р. повернувся до Харкова й незабаром став відомим як художник-ілюстратор «Вістей», автор політичних карикатур, який підписувався псевдонімом «Сашко». О. Довженко належав до літературних організацій

«Гарт» та «ВАПЛІТЕ». Протягом 1926 - 1933 рр. він працював на Одеській кінофабриці та Київській студії художніх фільмів. У 1930 р. О. Довженко зняв картину «Земля», яка принесла митцю світову славу. Цього ж року разом зі своєю другою дружиною, актрисою і надалі режисером усіх його фільмів Ю. Сонцевою митець виїжджає в тривале закордонне відрядження. Він відвідав Берлін, Гамбург, Прагу, Париж, Лондон, демонструючи «Землю», «Звенигору», «Арсенал», виступав перед журналістами, кіномитцями й кінокритиками, виголосив кілька доповідей про нову кінематографію.

У 30-х роках Олександр Довженко постав як самобутній кінорежисер, фундатор поетичного кіно, визнаний світом митець. Чарлі Чаплін зазначав: «Слов'янство поки що дало світові в кінематографії одного великого митця, мислителя і поета — Олександра Довженка». У 1932р. Довженко зняв перший звуковий фільм «Іван» і був запрошений до кіностудії «Мосфільм». Конфлікти Довженка на Київській студії, особливо після постановки фільму «Іван», загострювалися. Тому митець прийняв рішення виїхати до Москви і з 1933р. працював на «Мосфільмі».

У 1935 р. Довженка нагороджують орденом Леніна, а восени того ж року на екранах з'явився «оптимістичний» «Аероград». У 1939р. вийшов на екрани «Щорс» (поставлений на Київській кіностудії). Фільм швидко став популярним, глядачеві подобались подані з гумором колоритні народні, національні характери, особливо Боженка, Трояна, Чижа.

Протягом 1941- 1945 рр. О. Довженко створив низку новел: «Ніч перед боєм», «Мати», «Стій, смерть, зупинись», «Хата», «Тризна» та інші. Епосом війни називають кіноповість «Україна в огні» (1943). Цей твір був Сталіним заборонений, а Довженку заборонено повертатись в Україну. За «ідеологічно правильний» фільм «Мічурін» митець у 1949 р. одержав Державну премію, яка означала офіційну його реабілітацію після «України в огні». Протягом 1949-1956 рр. Довженко викладав у ВДІКу (Всесоюзному Державному інституті кінематографії), ставши професором цього навчального закладу. У березневому номері журналу «Дніпро» (1956) була опублікована «Зачарована Десна», з цього приводу Довженко дуже радів. У цей час була завершена й «Поема про море». У листопаді розпочались зйомки однойменного кінофільму. А 25 листопада Олександр Довженко раптово помер.

«Відлік» письменницької слави Олександра Довженка фактично почався з 1957р., коли з'явилася друком збірка повістей митця «Зачарована Десна», а 1964 року режисер Ю. Сонцева поставила однойменний фільм. На Всесвітній виставці в Брюсселі у 1958р. 117 відомих кінознавців і кінокритиків з 20 країн,

добираючи 12 найкращих фільмів усіх часів і народів, назвали і «Землю» О. Довженка. За своє творче життя О. Довженко поставив 14 ігрових і документальних фільмів, написав 15 літературних сценаріїв і кіноповістей, дві п'єси, автобіографічну повість, понад 20 оповідань і новел, ряд публіцистичних статей і теоретичних праць, присвячених питанням кіномистецтва. Його кінопоєми «Звенигора» (1928) та «Арсенал» (1929), кіноповість «Земля» (1930) були визнані світовою кінокритикою шедеврами світового кінематографа, а О. Довженко – першим поетом кіно.

Низку кіноповістей О. Довженка було екранізовано після його смерті: «Повість полум'яних літ» (1944, 1961), «Поєма про море» (1956, 1958), «Зачарована Десна» (1956, 1957). На вшанування пам'яті митця у Житомирі відкрито меморіальну дошку на будинку, де у 1919 -1920 роках мешкав О. Довженко.

У 2016 р. засновано медаль Олександра Довженка, нею відзначають талановитих людей творчих професій, які зробили вагомий внесок у розбудову національної культури та відродження духовності, виводячи їх до рівня загальнолюдських надбань.

Твори

Довженко О. П. Україна в огні: [щоденник, кінопов., оповідання] / Олександр Довженко ; [худож.-оформ. Б. П. Бублик]. - Харків : Фоліо, 2010. - 349, [3] с.

Довженко О. П. Зачарована Десна: кіноповість ; Оповідання ; Щоденник (1941-1945) / Олександр Довженко. - Київ : Дніпро, 2008. - 504 с.

Довженко О. П. Сторінки щоденика (1941-1956) / О. Довженко. - Київ : Вид-во гуманіт. л-ри, 2004. - 384 с. : портр.

Довженко О. П. Вибрані твори / Олександр Довженко ; [передм. А. Гуляка]. - Київ : Акцент Плюс, 2004. - 509 с. : іл., портр., фото.

Довженко О. П. Господи, пошли мені сили: щоденник, кіноповісті, оповід., фольклорні записи, листи, док. / Олександр Довженко ; [ред. рада: В. Шевчук (голова) та ін. ; упорядкув., вступ. ст., прим. Р. Корогодського ; худож. А. Горська]. - Харків : Фоліо, 1994. - 653, [2] с. : іл., портр., фото.

Довженко О. П. Арсенал; Земля ; Повість полум'яних літ : кіноповісті / Олександр Довженко ; [упоряд. і авт. вступ. ст. К. Т. Кутковець]. - Львів : Каменяр, 1982. - 182, [2] с. : портр., іл.

Довженко О. П. Зачарована Десна; Поема про море : кіноповісті / Олександр Довженко ; [вступ. ст. В. В. Фащенко ; худож. В. Ю. Межевчук]. - Одеса : Маяк, 1981. - 161 с. : іл., портр.

Довженко О. П. Незабутнє, (1941-1943): оповідання / Олександр Довженко ; [ілюстр. Олександра Донченка]. - Київ : Дніпро, 1980. - 194 с. : іл., рис.

Про нього

Вивчення творчості Олександра Довженка в школі / [А. О. Новиков та ін. ; за ред. А. О. Новикова]. - Харків : Основа, 2014. - 144 с.

Панасенко Т. М. Олександр Довженко / Т. М. Панасенко ; [худож.-оформ. Є. В. Вдовиченко]. - Київ : Укрвидавполіграфія, 2012. - 119, [1] с.

Безручко О. В. Олександр Довженко: розсекречені документи спецслужб / Безручко Олександр Вікторович ; Нац. акад. наук України, Ін-т мистец., фольклор. та етнології ім. М. Т. Рильського, Київ. нац. ун-т театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого. - Київ : Сучас. письм., 2008. - 230, [2] с. : фото.

Олександр Довженко вчора і сьогодні. Образ дисидента. - 2-е вид., випр. і допов. - Луцьк : Терен, 2007. - 240 с.

Костиця М. Ю. Гомер ХХ століття / М. Ю. Костиця // Реабілітовані історією : у 27 т. / редкол.: П. Т. Тронько (голова) [та ін.] ; [упоряд. Л. А. Копійченко, Д. Я. Самолюк, Є. Р. Тіміряєв]. Житомирська область, кн. 2. – Житомир, 2008. - С. 101-105 : фото.

Марочко В. Зачарований Десною. Історичний портрет Олександра Довженка / Василь Марочко. - Київ : Києво-Могилянська академія, 2006. - 286 с. : іл., портр.

Костиця М. Ю. У просторі і часі. Видатні постаті Житомирщини / М. Ю. Костиця, Г. П. Мокрицький; [авт. передм. П. Т. Тронько]. - Житомир : Журфонд, 1995. - 204 с. : портр., рис., фото.

* * *

Безручко О. Перша лекція Олександра Довженка у Київському державному інституті кінематографії / О. Безручко // Вища шк. = Higher School. - 2018. - N 2. - С. 77-86.

Безручко О. Початок кінопедагогічної діяльності Олександра Довженка / О. Безручко // Вища шк. = Higher School. - 2017. - N 12. - С. 93-102.

Безручко О. Аналіз маловідомих лекцій 1932 року українського кінорежисера і драматурга Олександра Довженка / О. Безручко // Вища шк. = Higher School. - 2017. - N 11. - С. 92-100.

Брюховецька Л. Замкнена правда / Лариса Брюховецька // Кіно-Театр. - 2017. - N 2. - С. 16-17 : фот.

Стецько Я. Музикальність української та французької прози другої половини ХХ століття (на матеріалі творів О. Довженка, М. Вінграновського та А. Боско) / Ярина Стецько // Слово і час. - 2017. - N 2. - С. 20-31.

Дубина Н. "Не перевилися й лицарі на нашій землі...": урок позакласного читання за оповіданням "Ніч перед боєм" / Наталія Дубина // Дивослово. - 2016. - N 1. - С. 16-20.

Чайка Л. "Велика нещаслива земля!": урок-дослідження за кіноповістю "Україна в огні" / Леся Чайка // Дивослово. - 2016. - N 1. - С. 12-15.

Захарчук І. "Я про се нікому в житті не скажу...": київський текст Щоденника Олександра Довженка / І. Захарчук // Мандрівець. - 2015. - N 1. - С. 29-34.

Брюховецька Л. "До кіно пішов я з єдиною метою – робити комедійні фільми" / Лариса Брюховецька // Кіно-Театр. - 2014. - N 5. - С. 31-33 : фото.
Видатні українці. Культура. Мистецтво. Освіта: [довідник / відп. за вип. та ред. Преварська Марта Іванівна]. - Київ : Велес, 2016. - 364, [4] с. : фот.

Довженко Олександр Петрович // Літературна Житомирщина : біобібліографічний довідник / Володимир Шинкарук ; Житомир. обласна орг. т-ва книголюбів. - Житомир, 1993. – С. 13, 49.

13 вересня
60 років від дня народження
Даниленка Володимира Григоровича
13. 09.1959

Даниленко Володимир Григорович – український прозаїк, літературознавець, критик. Народився 1959 р. в с. Туровець Житомирського району. Після закінчення школи вступив до Житомирського будівельного технікуму. З 1978 по 1980 рік служив у Збройних Силах Радянського Союзу на ядерному полігоні в Казахстані біля Семипалатинська. У 1985 році закінчив філологічний факультет Житомирського педагогічного університету (нині – Житомирський державний університет ім. І. Франка), за спеціальністю «Українська мова та література». З 1985 до 1987 року працював учителем української мови та літератури в середній школі № 12 міста Житомира. З 1987 по 1990 рік – кореспондентом газети «Комсомольська зірка». Був одним із

ініціаторів створення Товариства української мови та Народного Руху на Житомирщині; делегатом Установчого з'їзду Народного руху України (1989). Через опозиційність до радянського режиму редакція газети, в якій зібрався колектив молодих, амбітних журналістів, піддавалася гонінням партійної цензури і цькуванню журналістів. За гострі фейлетони й статті Володимира Даниленка неодноразово викликали на засідання обкому комсомолу. Після однієї з публікацій, в якій він висміяв обмеженість комсомольського апарату, реакція обкому комсомолу була категоричною: «Звільнити кореспондента й редактора газети». У 1989 році Володимир Даниленко з Василем Врублевським та героєм Небесної Сотні Яковом Зайком випустили літературно-публіцистичний альманах самвидаву «Житній ринок», який розповсюджувався на перших масових мітингах у Житомирі. Коли з редакції почали виживати найбільш активних опозиційних журналістів, Володимир Даниленко вступив до аспірантури Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, яку закінчив у 1993 році. У 1994 – захистив дисертацію за темою: «Архетип, монотип, стереотип як формотворчі структури художнього тексту (на матеріалі творчості Григора Тютюнника)» і здобув ступінь кандидата філологічних наук. Це була перша в незалежній Україні дисертація, в якій використано методи психоаналізу та глибинної психології. З 1993 по 1996 рік працював завідувачем відділу культури Житомирського міськвиконкому, У 1996 році переїхав до Києва, де працював менеджером відділів реклами мистецької агенції «Територія-А» на каналі ICTV(1996) та видавництва «Генеза» (1997-1998). У

1998-2000 роках обіймав посаду заступника головного редактора журналу «Слово і час». Протягом 2001-2006 років займався підприємницькою діяльністю. Був викладачем кафедри періодичної преси Інституту журналістики Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (2002-2003). Працював головним спеціалістом Секретаріату Кабінету Міністрів України (2006-2011), доцентом кафедри інформаційної політики Національної академії державного управління при Президентові України (2011-2012), доцентом кафедри журналістики Київського національного університету культури і мистецтв України (2012-2013). У 2010-2013 роках викладав майстер-клас написання прозового твору для студентів спеціальності «Літературна творчість, українська мова і література» Інституту філології Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка. З 2013 року – докторант Інституту філології Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка.

Володимир Даниленко належить до так званої Житомирської прозової школи. В авторській антології «Вечеря на дванадцять персон» він обґрунтував ідею житомирської прозової школи, що постає, як опозиція до станіславського феномену. Ідея житомирської прозової школи була скептично сприйнята деякими критиками, але визначення прижилося і ввійшло до літературного обігу. Житомирський письменник В'ячеслав Шнайдер так сказав про творчість Володимира Даниленка: «Даниленко – письменник крайнощів, але водночас він – письменник дуже великої внутрішньої сміливості й свободи». Даниленко є автором збірки оповідань «Сон із дзьоба стрижа» (2006), повістей «Місто Тіровиван», «Усипальниця тарганів» (1999), «Дзеньки-бреньки» (1997), романів «Газелі бідного Ремзі» (2008), «Кохання у стилі бароко» (2011), «Капелюх Сікорського» (2010), збірки повістей «Тіні в маєтку Тарновських» (2012), «Грози над Туровцем» (2014). Є упорядником збірки п'яти житомирських поетів «Ген-клуб» (1994) та антології сучасної прози: «Квіти в темній кімнаті: сучасна українська новела: Найкращі зразки української новелістики за останні 15 років» (1997); «Опудало: Українська прозова сатира, гумор, іронія 80-90-х років двадцятого століття» (1997); «Вечеря на 12 персон: Житомирська прозова школа» (1997); антологія кримськотатарської прози ХХ ст. «Самотній пілігрим» (2004); антологія українського соціального оповідання ХХІ ст. «Похід через засніжений перевал» (2013).

Збірка есеїстики і критики «Лісоруб у пустелі. Письменник і літературний процес» (2008) – це провокативна спроба нетрадиційного осмислення специфіки творчого життя чотирьох письменницьких поколінь української літератури після шістдесятників. Твори Даниленка перекладено німецькою, японською, польською, російською, італійською, словацькою, білоруською мовами. Німецькі переклади вміщено в антологіях «Ein Rosenbrunnen» (1998), «Die Kürbisfürstin» (1999), «Die Stimme des Grases» (2000).

Володимир Даниленко – лауреат Літературної премії гумору та сатири (1993), літературних премій «Благовіст» (1999), імені Івана Огієнка (1999), Всеукраїнського конкурсу радіоп'єси (2007), літературних журналів «Кур'єр Кривбасу» (2005, 2013), «Березіль» (2010), премії Валерія Шевчука (2013), Рейтингової акції творчих спілок за найкращу книжку «У жанрі історичної прози» (2014), Всеукраїнської премії імені Ірини Вільде (2015), Мистецької премії «Київ» імені Євгена Плужника (2016). Твори письменника входили до

рейтингів «Найкраща книжка року», найкращих видань року (за версією ВВС). Як літературознавець і літературний критик виступає принагідно і під псевдонімом В. Григорович.

У 1999 р. Володимир Даниленко разом із Дмитром і Віталієм Капрановими організували конкурс гостросюжетного роману «Золотий бабай». В цьому ж році Володимир Даниленко започаткував літературний конкурс «Коронація слова». У 2013 році Даниленко організував видавничий проект «Банкова, 2», співучасниками якого стали Київська міська організація Національної Спілки письменників України та Київська міська державна адміністрація. До видавничого проекту увійшло 32 книжки сучасної української поезії, прози, драматургії. 2004 року, під час Помаранчевої революції, Володимир Даниленко створив театр вуличної сатири «Політичний вертеп», який був у опозиції до влади. У 2005 році створив авторську сатиричну передачу на радіо «Свобода» - «Політичний вертеп». У цьому ж році аудіокомпанія «Атлантик» випустила диск театру «Політичний вертеп» «Струнний квартет для собак» із радіоп'єсами В. Даниленка та сатиричними піснями українських виконавців. У 2016 році організував Міжнародну премію «Воїн світла», яку вручають щороку одному українському і одному білоруському прозаїку в день народження Михайла Жизневського за твори, в яких діють активні, благородні герої, що відстоюють високі ідеали; премію для дебютантів у прозі «Літературні відкриття року», літературні підсумки року «Глиняний кіт», Всеукраїнський конкурс серед школярів «У пошуках літературних талантів».

З 24 січня 2015 Володимир Григорович Даниленко – Голова Київської міської організації НСПУ.

Твори

Даниленко В. Грози над Туровцем : родинні хроніки / Володимир Даниленко. – Львів : ЛА «Піраміда», 2014. – 370 с.

Даниленко В. Тіні в маєтку Тарновських : повісті / Володимир Даниленко. - Львів : Піраміда, 2012. - 176, [4] с.

Даниленко В. Капелюх Сікорського : [роман] / Володимир Даниленко. - Львів : Піраміда, 2010. - 290 с.

Даниленко В. Лісоруб у пустелі : Письменник і літературний процес / Володимир Даниленко. - Київ : Академвидав, 2008. - 346, [6] с

Даниленко В. Газелі бідного Ремзі : [роман] / Володимир Даниленко. - Львів : Піраміда, 2008. - 477, [11] с.

Даниленко В. Сон із дзьоба стрижа: [оповідання] / передм. П. Білоуса – Львів : Піраміда, 2006. - 382 с.

Похід через засніжений перевал : укр. соціальне оповідання XXI ст. (2000-2012) / [упоряд. **В. Даниленко** ; післямова В. Шнайдера]. - Київ : Преса України, 2013. - 383, [1] с. - (Літературна агенція "Банкова, 2").

Приватна колекція: Вибрана українська проза та есеїстика кінця XX ст. / авт. проект В. Габора. - Львів: ЛА «Піраміда», 2002. - 628 с.

Вміщено біографічну довідку, бібліографію та оповідання **В. Даниленка** «Свято гарбузової княгині» – С. 112-118.

Квіти в темній кімнаті: Сучасна укр. новела: Найяскравіші зразки укр. новелістики за останні п'ятнадцять років / **упоряд., передм., літ. ред. В. Даниленка.** – Київ : Генеза, 1997. – 432 с.

Даниленко В. Чорні хрящі. Киевский мальчик. - С. 84-104.

Опудало: Укр. проз. сатира, гумор, іронія 80-90-х років двадцятого століття / **упоряд., передм., літ. ред. В. Даниленка.** – Київ : Генеза, 1997. – 384 с.

Даниленко В. Дзеньки-бреньки тошо. - С. 35-89.

Вечеря на дванадцять персон: Житомирська прозова школа - лабораторія сучасної української прози, де ведуться експерименти для протидії чужим культурним агресіям : [антологія] / [упоряд., авт. передм., літ. ред. **В. Даниленка**]. - К. : Генеза, 1997. - 537 с. - (Літературний проект студії 1+1).

Даниленко В. Два песики : новела // Авжеж. – 1997 – ч. 37. – жовтень-грудень – С. 20-24.

Даниленко В. Солом'яний пан : оповідання // Авжеж – 1996 – січень-квітень – С. 2-3.

Даниленко В. Тепле пиво : оповідання // Авжеж – 1995 – ч. 29-30 – С. 5-6.

Даниленко В. Кам'яна мазь: оповідання // Авжеж – 1993 – ч. 26 – січень-березень – С. 59-62.

* * *

Володимир Даниленко : "Вірю в інтуїцію та голосу серця" : [розмова з письменником В. Даниленком] / В. Даниленко ; вів. розмову М. Славинський // Українська літературна газета. - 2015. - N 1(16 січ.). - С. 9 : фото. - (Віч-на віч).

Даниленко В. Дон Кіхот української літератури : [пам'яті письменниці, доктора філологічних наук Ніли Зборовської] / Володимир Даниленко // Дніпро. - 2012. - N 10. - С. 174-177. - (Критика).

Даниленко В. На канапі у Процюка / Володимир Даниленко // Київ. - 2012. - N 11/12. - С. 182-185. - (Критика).

Даниленко В. Доля, Дім і Дорога у творчості Анатолія Шевчука / Володимир Даниленко // Слово і час. - 2012. - N 10. - С. 51-56. - (Час теперішній).

Даниленко В. Володимир Даниленко: «Європа остерігається української душі, бо її не знає» : [Розмова з письменником Володимиром Даниленком] / Вела розмову А. Лобановська // Молодь України , 2008. - № 27. – 10-14 квіт. – С. 11. – (Автограф для читача).

Даниленко В. Володимир Даниленко: «Бог – письменник. Наш світ – його роман» : [Розмова з письменником В. Даниленком] / В. Даниленко; Вела розмову А. Лобановська // Літературна Україна, 2008. - № 21. – 5 черв. –С. 5. – (Портрет зблизька).

Розмова з приводу виходу в світ книжки Володимира Даниленка «Лісоруб у пустелі».

Про нього

Білоус П. Проза по-туровецьки / П. Білоус // Тет-А-Тетерів : літературний альманах / [авт.-упоряд. М. П. Пасічник]. - Житомир, 2015. - Кн. 4. - С. 180-182.

Галич О. "Капелюх Сікорського" В. Даниленка: біографія, квазібіографія, художній роман? / О. Галич // Слово і час .– 2016.– № 7. – С. 12–21.

Головою Київської письменницької організації обрано Володимира Даниленка // Українська літературна газета. - 2015. - N 2(30 січ.). - С. 2 : фото. - (З плину подій).

Бурдастих М. Трансформація готичної традиції в новелістиці В. Даниленка / М. Бурдастих // Слово і час. – 2014. – № 10. – С. 77–84.

Лаврусенко М. Родинні хроніки Володимира Даниленка / М. Лаврусенко // Українська літературна газета. – 2014. – № 25/26. – С. 7.

Сорока Ю. Про кінематографічність стилю Володимира Даниленка / Юрій Сорока // Літературна Україна. – 2014. – 5 черв. (№ 23). – С. 3, 11.

Юрчук О. Книжка з годинником : про родинні хроніки Володимира Даниленка "Грози над Туровцем" / О. Юрчук // Українська літературна газета. - 2014. - N 10(23 трав.). - С. 5 : іл. - (Рецензії).

Лис В. Драма і поезія туровецького розливу : [творчість Володимира Даниленка] / В. Лис // Літературна Україна. - 2014. – 25 верес. (№ 36). – С. 6–7.

Шмигін М. Володимир Даниленко - лауреат літературної премії Валерія Шевчука / Микола Шмигін // Літературна Україна. - 2013. - N 38(3 жовт.). - С. 2 : фото. - (Відзнаки).

Давиденко І. Міфологічні трансформації в оповіданнях В. Даниленка / Іван Давиденко // Слово і час. – 2011. – № 9. – С. 100-106.

Козачук Н. Валерій Шевчук як герой творів Володимира Даниленка / Н. Козачук // Слово і час. – 2010. – № 1. – С. 66-71.

Шнайдер В. Філософський анекдот Володимира Даниленка / В. Шнайдер // Літературна Україна. - 2008. - N 50. - 25 груд. -С. 4. - (Стріла сатири).

Даниленко Володимир Григорович // Письменники Житомирщини / авт.-упоряд.: М. П. Пасічник - Житомир, 2014. - Кн. 2. - 2014. – С. 13-22.

Даниленко Володимир Григорович // 35 чисел: біобібліограф. довід. ж-лу «Авжеж». – 1990. – перше півр. 1997 р. – Житомир, [Б. р.] – С. 14-15.

Даниленко Володимир Григорович // Календар знаменних і пам'ятних дат Житомирщини на 2009 рік : краєзн. бібліограф. покажчик. – Житомир, 2008. – С. 54-57.

5 жовтня
80 років від дня народження
Скуратівського Василя Тимофійовича
5.10.1939-16.12.2005

Василь Тимофійович
Скуратівський народився на хуторі Великий Ліс Мединівської сільради Коростенського району. Батько був знаним на селі столяром, виготовляв діжки, скрині, ліжка, вулики та інше. Для власних потреб розробив і виготовив дерев'яну медогонку, яка зараз знаходиться в експозиції Переяслав-Хмельницького музею народної архітектури та побуту (хата-

музей бджільництва). У родині було п'ятеро дітей, однак вижило двоє: старша сестра Ольга та найменший і єдиний син Василь. Його дитинство припало на повоєнні літа, коли підлітки змушені були завчасно підняти батьків та старших братів, котрі не повернулися з війни. У 50-х роках закінчив десятирічку у сусідньому селі Обіходах. З дитинства любив читати. У 13 років вирішив стати письменником, написав першого вірша і надіслав до районної газети. Відповідь не забарилась – порадили більше читати і краще вивчати рідну мову та літературу. Однак хлопець був настирливим, і продовжував надсилати до редакції нові свої вірші, байки, замальовки, дописи. З часом їх почали друкувати. Після закінчення школи у 1959 році працював кілька місяців коректором в Народицькій районній газеті, і тільки з'явилась можливість, перейшов на журналістську роботу до Олевської райгазети «Колгоспник Олевщини». По трьох роках роботи звільнився і поїхав шукати долі в Сибір. Працював у тайзі на заготівлі живиці, кілька місяців вчився на розмітника в Іркутську, коли знайшов журналістську роботу, переїхав до Усь-Кута. В цілому в Сибіру перебував півтора роки. Повернувшись в Україну, продовжив журналістську роботу в різних газетах українського Полісся (Народичі, Радомишль, Олевськ, Житомир, Київ), працював у Немішаєвському сільгосптехнікумі. У 1964 закінчує Московську заочну школу журналістики, 1967 р. вступає на навчання до Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка на факультет журналістики. З 1969 року працює редактором у журналі «Народна творчість та етнографія». З 1970 року з'являються у періодиці перші статті на народознавчу тематику. Згодом розпочинає роботу над науковою монографією про традиційне пасічництво. Після закінчення

навчання у Київському Державному Університеті ім. Т. Г. Шевченка в 1971 р., Василь Скуратівський працював у районних та обласних газетах, чимало їздив по країні, збирав фольклорні та етнографічні матеріали. На їх основі він опрацьовує свої чисельні публікації в періодиці та збірниках. Багато його праць було надруковано в збірниках "Отчий край", «Етнографія Києва і Київщини», «Традиції і сучасність», "Наука і культура України", "Полесьє: Матеріальна культура", "Культура і побут населення України", "Древляни". Його фольклорні записи використовують упорядники багатотомного фундаментального видання "Українська народна творчість". З 1994 р. Василь Скуратівський заснував часопис "Берегиня", де він друкує багато своїх матеріалів, а також залучає до друку багатьох талановитих дослідників, як досвідчених так і молодих. Щасливе поєднання в особі Скуратівського таланту художника слова та вченого-етнографа дало можливість привернути увагу громадськості і до сучасної обрядовості. Та чи не найбільшою заслугою письменника і вченого є те, що він своїми публікаціями сприяв введенню в шкільні програми курсу народознавства. Однак найважливішими його досягненнями в українському народознавстві є окремі видання. Серед них особливе, етапне місце у творчій біографії автора посідає "Берегиня" (1987). Ця книга – розповідь про український народний побут, звичаї, що склалися, випробовувались на міцність протягом багатьох століть. Любов до рідної землі, повага до батьків, чесної праці, порядності у взаєностосунках – ось лейтмотив цих роздумів. Любити землю і працю на ній "бо без цього не буде щастя нам і дітям нашим ні на якій планеті", любити і берегти свій рід, мову і пісню, бо без них ми перетворимось на духовних жебраків – ось чому вчить книга. Саме в цей час у школах та ВНЗ України започатковується новий предмет – народознавство, який репрезентує народні традиції, звичаї, обряди, вірування, мораль і філософію. І першим підручником з цього предмета стає книга Василя Тимофійовича Скуратівського «Берегиня». "Посвіт" – друга книга автора логічне продовження і доповнення "Берегині" (1989). Ці дві книги принесли найбільше визнання і популярність їхньому авторові.

Не забуває Скуратівський і про наймолодших своїх читачів, докладає всіх зусиль, "щоб діти стали народом". Його третя книга "Погостини" (1988) розрахована саме на них. Четверта книга "Покуть" (1992) присвячена пам'яті батька Тимофія Яковича. Книга містить народознавчі матеріали про знаменні віхи людського життя, давні українські звичаї і обряди, знайомить з багатьма питаннями духовної і матеріальної культури українців. Продовженням творів "Берегиня" та "Посвіт" є книга "Місяцелік" (1993). Автор зібрав багатющий матеріал про походження назв українських місяців та пов'язані з ними численні прислів'я і приказки, зразки завбачень погоди, народні і релігійні свята з поширеним їх датуванням, а також розвідки про найцікавіші обряди. Потім з'явилися "Дідух" (1995), перше в українському народознавстві видання

українського народного календаря "Місяцелік" (1990) та книга оповідей досліджень про 100 найосновніших свят народу "Святвечір" (1994) у двох томах, "Русалії" (1996). "Кухоль меду" (1999). Метою цих праць є глибоке пізнання того, хто ми, звідки та чиї діти, осмислення нашого коріння. Бо нову, незалежну державу ми збудуємо тоді, коли подолаємо духовне безпам'ятство. Не можна не відзначити окремо цілісної підсумкової енциклопедичної праці з української дохристиянської міфології "Русалії", в якій Скуратівський намагається відтворити, іноді через своє власне бачення дохристиянську міфологію українців, описати найдавніші міфологічні вірування, обряди, народну символіку.

Василь Скуратівський написав та опублікував понад двадцять книг, він – засновник і головний редактор журналу «Берегиня» (1992-2005 рр.), лауреат журналістської премії «Золоте перо», «ім. М. Островського», імені Павла Чубинського, «За сприяння українській культурі» (Клівленд, США), премії фундації Антоновичів (Нью-Йорк). Висувався на здобуття Шевченківської премії.

Творчий доробок В. Скуратівського великий. Проте він ніколи не зупинявся на досягнутому. Опрацьовував нові архівні матеріали, продовжував писати статті. Вчений часто зустрічався з молоддю, збираючи великі студентські аудиторії. Завдяки популяризації своїх ідей в багатьох навчальних закладах країни, в тому числі в Житомирському державному університеті ім. І. Франка, читаються курси народознавства, етнографії, створено народознавчі кабінети. В. Скуратівського запрошували управлінські громади Чикаго і Нью-Йорка, Оттави й Едмонтона. І скрізь його палке слово знаходило відгук у серцях щирих патріотів України, тих, кому болить її доля, хвилює минуле і прийдешнє.

Василь Тимофійович плекав надію провести на Житомирщині комплексну науково-дослідну експедицію. Попри те, що значна частина його власних праць була побудована на матеріалах, зібраних саме на житомирській землі, бажання організувати тут багатопланове комплексне дослідження підігралося ще й тим, що етнографічно-фольклорна спадщина Житомирщини і її поліської частини зокрема – найбільш давня і найменш вивчена в Україні. Сьогодні древлянський край – чи не єдина земля, яка все ще зберігає чимало білих плям для істориків, етнографів, географів, соціологів тощо. Він мріяв здійснити видання нового щорічного збірника «Древляни», тому що вважав, що найкраще обряди та дійства збереглися саме на Житомирщині.

В останні роки Василь Тимофійович плідно співпрацював з видавництвом «Техніка». Тут побачили світ останні за його життя книги – «Український народний календар», «Я Вас, бджоли, благословляю...». Попереду були нові цікаві творчі плани і задуми, які на жаль залишились нереалізованими. 16 грудня 2005 року Василь Скуратівський помер.

У Музеї народної архітектури і побуту в Києві, в будинку, який представляє сучасну Житомирщину, відкрилася меморіальна кімната В. Скуратівського. На вшанування пам'яті знаного етнографа та письменника Малинській центральній районній бібліотеці присвоєно його ім'я. Василю Скуратівському встановлено меморіальні дошки на будівлі ЦРБ у Малині та у Радомишлі – на будівлі райгазети «Зоря Полісся», яку він відроджував у 1965-66 роках. В особі В. Скуратівського гармонійно поєднувалися науковець-етнограф і журналіст-популяризатор. Тому його творчий доробок залишиться безцінною спадщиною і для наступних поколінь.

Твори

Скуратівський В. Т. Русалії / Василь Скуратівський ; [ред.: Л. О. Ващенко, І. М. Римарук]. – Київ : Дніпро, 1996. - 734 с.

Скуратівський В. Т. Дідух : свята укр. народу / В. Т. Скуратівський ; Ілюстр. та худ. оформ.: О. Ковалюк, Н. Коваль. – Київ : Освіта, 1995. - 272 с.

Скуратівський В. Т. Святки / Василь Скуратівський ; [ред. Ольга Корнілка]. – Київ : Українознавство, 1994. - 120 с.

Скуратівський В. Т. Вінець : [Укр. нар. календар] / Василь Скуратівський. – Київ: УСГА, 1994. - 240 с.

Скуратівський В. Обереги пам'яті : нар. агрокалендар / Василь Скуратівський ; [ред. І. Власенко ; худож. В. Куш]. – Київ : Скарбниця, 1992. - 112 с.

Скуратівський В. Місячник : [укр. нар. календар] / Василь Скуратівський. - Київ: Мистецтво, 1992.-208 с: іл.

Скуратівський В. Т. Покуть : [народознав. матеріали про знаменні віхи людського буття, давні укр. звичаї та обряди] / В. Т. Скуратівський ; [ред. М. Ф. Савенко ; худож. А. М. Буртовий]. – Київ : Довіра, 1992. - 236 с.

Скуратівський В. Берегиня: Художні оповіді, новели / Василь Скуратівський. – Київ : Рад. письменник. 1987. - 278 с.

Скуратівський В. Народне цілительство / В. Скуратівський // Берегиня. 2007. - № 4. - С. 60-78.

Скуратівський В. Ключчани перса. Сивояй. З богом, Парасю : етнологічні етюди / Василь Скуратівський // Берегиня. - 2003. - №2. - С.55-76.

Скуратівський В. Де зараз ви, кати мого народу?!: (Сумній річниці про голодомор в Україні) / Василь Скуратівський // Берегиня. - 2002. - №4. - С.3-30.

Скуратівський В. Жеребець. Гнилички / Василь Скуратівський // Берегиня. - 2002. - №4. - С.63-80.

Скуратівський В. Полісся: Від золотих воріт до чорнобильського саркофагу: (з матеріалів фольклорно-етнографічної експедиції "Чумацькими шляхами") / Василь Скуратівський // Слово просвіти. - 2002. - 13-19 груд. - С. 8-9.

Скуратівський В. Чорний. "Йовго, голубонько моя..." / Василь Скуратівський // Берегиня . - 2002. - №3. - С.59-75.

Скуратівський В. "Хай живе Сталін!.. Те того, як його – Гітлер". Василюха. Чий би бичок не стрибав... / Василь Скуратівський // Берегиня. - 2002. - №2. - С.53-68.

Скуратівський В. Ой заграйте мені, замузичте : до історії про давні поліські музичні іграшки / Василь Скуратівський // Укр. мова й літ. в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. - 2001. - №32. - С. 194-204.

Скуратівський В. Передавайте знання, поки живі... / Василь Скуратівський // Народний лікар України. - 2001. - №2. - лют. - С.4.

Скуратівський В. На берегах древлянської ріки / Василь Скуратівський // Берегиня . - 2001. - №3. - С. 39-62.

Скуратівський В. На Маковея криницю святили: 14 серпня - Свято Маковея / Василь Скуратівський // Освіта України. - 2001. - 12 серп. - С.8.

Скуратівський В. Свинячий великдень / Василь Скуратівський // Берегиня. - 2000. - №4. - С. 38-43.

Скуратівський В. Трагедія роду і народу / Василь Скуратівський // Берегиня. - 1999. - №2. - С. 40-47; №3. - С. 30-48.

Скуратівський В. Три свічки воскові... / Василь Скуратівський // Берегиня. - 1999. - №1.- С. 38-47.

Скуратівський В. Рік сподвижника нації / Василь Скуратівський // Берегиня. - 1999. - №1.-С. 3-6.

Скуратівський В. Сім років незалежності, або маємо те, що маємо / Василь Скуратівський // Берегиня. - 1998. - №3-4. - С. 4-8.

Скуратівський В. Історія іменної пісні або Хто автори народних наспівок? / Василь Скуратівський // Берегиня. - 1998. - №3-4. - С. 130-137.

Скуратівський В. Мандрівка до Русалії / Василь Скуратівський // Берегиня. - 1999. - №1-2. - С.26-50; №3-4.-С. 22-41.

Скуратівський В. "Господи, допоможи мені промовити..." : [нарада цілительства) // Берегиня. - 1997. - №1-2. – С. 18-45.

Скуратівський В. Ой на горі корито, короти... /Василь Скуратівський // Берегиня. - 1997. - №1-2. - С. 84-89.

Сташук В. Тітко Насте, вашими устами я до всього світу говорю / В. Сташук ; **передм. В. Скуратівського.** – Житомир : Пасічник М. П., 2007. - 80 с.

Про нього

Дослідник духовних скарбів Полісся // Житомирщина туристична : краєзнав. нариси / М. М. Костриця, М. Ю. Костриця ; за ред. М. Ю. Костриці. - Житомир : Полісся, 2009. - С. 309-311.

Костриця Ю. Древлянський маестро / Юрій Костриця // Матеріали Міжнародної науково-краєзнавчої конференції "Звягель – Новоград-Волинський: від сивої давнини до сьогодення", присвяченої 750-річчю від першої літописної згадки про місто, 3-6 лип. 2007 р. – Житомир, 2007. - Т. 2. - С. 332-333.

Скуратівський В. // 120 розповідей про письменників : [довід. для вчителя

почат. кл.] / Я. П. Кодлюк, Г. С. Одинцова. - Київ, 2006. - С. 132-134.

Костриця М. Ю. Василь Скуратівський – дослідник духовних скарбів Полісся / М. Ю. Костриця // Історія міст і сіл Великої Волині : у 2 ч. - Житомир : Косенко М. Г., 2002. - Т. 25 Ч. 2. - С. 192-195.

Нашому земляку – 75 : [Василь Скуратівський] // Пульс. - 2014. - N 45(6 листоп.). - С. 5.

Джерельний В. Ушанували Василя Скуратівського / В. Джерельний // Літературна Україна. - 2012. - N 44(15 лист.). - С. 7.

Короденко М. Ступаючи народознавчою стежею : до п'ятої річниці кончини Василя Скуратівського / Максим Короденко // Освіта України. - 2010. - N 1/2. - 12 січ. - С. 6.

Поклад Н. Його високі зорі : [пам'яті Василя Скуратівського] / Наталка Поклад // Демократична Україна. - Київ : Преса України, 2010. - N 1/2. - 15 січ. - С. 21.

Лісовський Б. Ім'я В. Скуратівського присвоєне бібліотеці / Б. Лісовський // Народний лікар України. - 2008. - N 12 (груд.). - С. 2.

Качалка Н. Проступи / І. Качалка // Берегиня. - 2009. - N 1. - С. 83-85 ; 2008. - N 1. - С. 90-94 ; N 2. - С. 70-73; N 3. - С. 92-96.

Кожолянюк Г. Дороговказні заповіти великого українця [Василя Скуратівського] / Г. Кожолянюк // Берегиня. - 2008. - N 1. - С. 94-96.
Премія ім. Василя Скуратівського / Берегиня. - 2008. - N 1. - С. 3 обкл.

Зборовський А. Шляхами Василя Скуратівського / А. Зборовський // Культура і життя. - 2007. - N 8 (21 лют.). - С. 2.

Панко В. Пам'яті великого друга / В. Панко // Берегиня. - 2007. - N 4. - С. 91-94.

Скуратівська Я. Продовження традицій Скуратівського / Я. Скуратівська // Берегиня. - 2007. - N 4. - С. 95-96.

Василь Скуратівський: [Некролог] // Літ. Україна – 2005 – 22 груд. – с. 2.

Василь Тимофійович Скуратівський // Письменники Житомирщини / авт.-упоряд. П. П. Пасічник. – Житомир, 2010. - Кн. 2. - 2014. – С. 324-329.

Скуратівський Василь Тимофійович // Літературна Житомирщина : біобібліографічний довідник / Володимир Шинкарук ; Житомир. обласна орг. т-ва книголюбів. - Житомир : Льонок, 1993. – С. 60.

Скуратівський В. Т. // Календар знаменних і пам'ятних дат на 2009 рік : краєзн. бібліограф. покажчик. – Житомир, 2008. – С. 58-63.

17 жовтня
75 річниця від дня народження
Павленко Марія Григорівна
17.10.1944

Павленко Марія Григорівна – українська письменниця, поетеса. Народилася М. Павленко 1944 року в селі Михайлівка Солонянського району Дніпропетровської області. Саме туди під час Другої Світової війни фашисти переселили мешканців с. Татарнівка (нині с. Озерянка) тодішнього Троянівського (тепер Житомирського району) Житомирської області. Після війни родина переїздить у рідне село Озерянку. Батько був учителем математики. Загинув наприкінці Другої світової війни. Мати – учитель української і російської мов та

літератури працювала в Озерянківській семирічці. Дитинство маленької Марійки пройшло під виховним впливом бабусі Параски та прабабусі Меланії Беркунихи, яка була відомою і шанованою в своєму краї народною цілителькою. Після Озерянківської семирічки Марія вступила до Бердичівського машинобудівного технікуму, який закінчила у 1962 р. Саме в технікумі майбутня поетеса робить перші проби пера. Найперший її вірш «Берізка» був надрукований в міжрайонній газеті м. Бердичева. Одержавши диплом техника-технолога, Марія Павленко стала контролером ВТК, потім інженером-конструктором на Житомирському заводі електричних приладів. Навчалася на вечірньому відділі факультету Інженерної механіки Житомирського філіалу КПІ (зараз Житомирський державний технологічний університет), який закінчила в 1970 р.

Проте нестримно її вабило Слово, Поезія, вона стає активним членом обласної літературної студії. Перша збірка поезій «Любисток» вийшла в 1967 р. і здобула схвалення читачів. Друкувалась М. Павленко в районній та обласній газетах, в республіканській пресі. Для періоду 70 – 80 років характерним був бурхливий розвиток поетичної творчості Марії Павленко: її твори входять до антологій, видаються окремими збірниками, перекладаються на мови народів СРСР, кладуться на мелодії пісень (більше як 20-ть). Активне літературне середовище того часу подарувало їй зустрічі з іменитими митцями: Павлом

Тичиною, Павлом Загребельним, Ліною Костенко, Борисом Олійником, Іваном Драчем, Павлом Глазовим, Олесем Гончарем та багатьма іншими. Значущу роль у її творчому житті зіграли колеги-земляки Володимир Канівець, Михайло Клименко, Борис Тен, які дуже уважно і делікатно ставились до творчості молодих авторів. Уже в 70-му Марія стає членом спілки письменників України. Саме тоді Марія Григорівна робить рішучий крок – залишає робітничий колектив і переходить на журналістську роботу в обласну молодіжну газету «Комсомольська зірка». Всі 20 років своєї роботи в цій газеті Марія Григорівна згадує з великою любов'ю і ніжністю. Цікаві творчі відрядження, зустрічі з неординарними людьми породили безліч поетичних творів, які лягли у збірки «Азбука громів» (1973), «Стрижалі дружби» (1978), «Білий світ» (1985), «Житній голуб» (1990). Працювала у газеті «Вільне слово», яка згодом реорганізувалася у державне комунальне підприємство «Комерційно-видавничий центр».

Буремні події 90-х стали періодом розгубленості і невизначеності у творчому житті поетеси. Та з 2003 року творчий доробок Марії Павленко починає знову збагачуватися новими виданнями: «Сторінки із книги печалі» (2003); «Рубаї» (ч.1,2 – 2003); «День розпочався просто...» (2004); «Хрещаті дороги» (2005); «Цілісність» (2006); «Зелений світ дерев» (2006); «Вклоняюся місяцю молодому» (2007); «Світлінь» (2008); «Мініатюри» (2009), «Із жит прийшла» (2012) тощо. Поезія Марії Павленко славить працю трудівника, вчить любити і цінувати нашу країну, знати її героїчне минуле, берегти рідну природу і боротися за щасливе майбутнє України. Плідним став цей період і для написання дитячої літератури. Книжки для малят з привабливими назвами: «Біллочина комора», «Теплий край», «Вертоград», «Смарагдовий скакунець», «Каштанові ліхтарі», «Калинова сопілка» - одна за одною виходять в українських видавництвах. В них авторка вчить малят розрізняти добро і зло, бути милосердними і духовно багатими. Поетичний доробок Марії Павленко складає більш ніж 15 видань для дорослого читача і 20 видань для дітей. Вона виробила свій власний почерк і має свій власний стиль – оригінальний афористично-метафоричний шлях в літературі. Вірші Марії Григорівни спонукають до переживань, бо відчувається, що на розмову із читачем її веде душевна необхідність поділитися пережитим, побаченим, переболілим, що виливається у поетичний рядок, у здатність розкрити слово новою гранню.

Творчість відомої письменниці Марії Павленко багатогранна. Вона – лауреат Міжнародної премії ім. Грабовського, за вагомий внесок в українську літературу письменниця відзначена премією ім. І. Огієнка (2013), обласними літературними преміями – ім. М. Клименка та премією «Дідусева казка». Її книжки здобували перемогу на обласних конкурсах «Краща книга року», схвалювалися до друку як соціально значущі.

Марія Павленко – в розквіті духовних сил і творчості. Творчі пошуки поетеси тривають.

Твори

Павленко М. Г. Із жит прийшла : [нарис, рецензії, поезії] / Марія Павленко. - Вид., 3-тє допов. - Житомир : Рута, 2012. - 172, [4] с. : іл., фото.

Павленко М. Г. Калинова сопілка : зб. творів для мол. та серед. шк. віку / Марія Павленко ; [передм. Петра Білоуса]. - Житомир : Рута, 2012. - 303, [1] с. : іл., фот., портр.

Павленко М. Г. Дзвонар : [поезії] / Марія Павленко ; [передм. Станіслава Пультера]. - Житомир : Рута, 2011. - 215, [9] с. : фот.

Павленко М. Г. Великий Мандрівник мені сказав... : Рубаї / Марія Павленко ; [передм. А. Лісовського]. - Житомир : Рута, 2010. - 229, [3] с. : фот.

Павленко М. Г. Із жит прийшла : нарис про життя і творчість відом. укр. поетеси Марії Павленко : рецензії та відгуки на її книжки. Ч. 1 / Марія Павленко. - Житомир : Рута, 2009. - 140, [4] с. : фото.

Павленко М. Г. Мініатюри : поезії / Марія Павленко ; [передм. Гулназара Олджабаєва]. - Житомир : Рута, 2009. - 262, [2] с. : фот.

Павленко М. Г. Світлінь : поезії / Марія Павленко ; [передм. Володимира Плужного]. - Житомир : Полісся, 2008. - 223, [1] с. : фот.

Павленко М. Г. Вклоняюся місяцю молодому : поезії / Марія Павленко ; [передм. Б. Левківа]. - Житомир : Полісся, 2007. - 139, [1] с. : фот., іл.

Павленко М. Г. Зелений сніп дерев : лірика / Марія Павленко ; [передм. Петра Кордуна]. - Житомир : Полісся, 2006. - 175[1] с. : фот.

Павленко М. Г. Цільність : поезії / Марія Павленко ; [передм. Михайла Пасічника]. - Житомир : Полісся, 2006. - 183, [1] с. : фот.

Павленко М. Г. Хрещаті дороги : вибрані поезії 1967-1990 рр. / Марія Павленко ; [передм. Петра Білоуса]. - Житомир : Полісся, 2005. - 201, [3] с. : фот., іл.

Павленко М. Г. Вклоняюся місяцю молодому / Марія Павленко ; [передм. Б. Левківа]. - Житомир : "Полісся", 2004. - 139 с.

Павленко М. Г. День розпочався просто... : поезії / Марія Павленко ; [передм. Степана Орлича]. - Житомир : Полісся, 2004. - 130, [2] с. : фот.

Павленко М. Г. Теплий край : поезії для дітей / Марія Павленко. - Бердичів : Бердичіврегіонвидав, 2004. - 48 с. : іл.

Павленко М. Г. Сторінка із книги печалі : поезії / Марія Павленко. - Бердичів : Бердичіврегіонвидав, 2003. - 39, [1] с. : фот.

Павленко М. Г. Білоччина комора : Новела та оповідання : для мол. та середнього шк. віку / Марія Павленко ; [авт. передм. Л. Бондарчук]. - Бердичів : Бердичіврегіонвидав, 2003.

Павленко М. Г. Скрижалі дружби : поезії / М. Павленко. - К. : Рад. письменник, 1978. - 62 с.

Про неї

Закулісний О. Житомирська поетеса Марія Павленко відзначає 70-річний ювілей / О. Закулісний // Меркурій. - 2014. - № 3(22 січ.). - С. 3 : фото.

Джулай Д. У Житомирі нагородили лауреатів Огієнківської премії / Дарія Джулай // Літературна Україна. - 2013. - № 17(25 квіт.). - С. 14 : фото.
У номінації «Література» відзначили письменницю Марію Павленко

Лісовський Б. Душа, осяяна любов'ю : [Життєвий і творчий шлях М. Павленко] / Богдан Лісовський // Народний лікар України. - 2009. - № 8(серп).

Павленко Марія Григорівна // Довідник Житомирської обласної організації НСПУ з фрагментами історії / ред., уклад. М. П. Пасічник. - Житомир, 2005. - С. 6.

М. Г. Павленко // Письменники Житомирщини. У 2 кн. / авт.-упоряд.: М. П. Пасічник, П. Білоус, Л. Монастирецький. - Житомир, 2010. - Кн. 1. - С. 117-124.

Павленко Марія Григорівна // Сучасні письменники України : біобібліогр. довідник / Нац. спілка письмен. України ; [упоряд. А. Гай ; ред. О. Курило]. - уточ. і допов. - Київ, 2012. – С. 333.

Павленко М. Г. // Календар знаменних і пам'ятних дат Житомирщини на 2014 рік : краєзн. бібліогр. покажч. – Житомир, 2013. – С. 24-27.